

Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală

Aprobat

_____Stephane Christophe BRIDE,
Viceprim-ministru, ministru al Economiei

Președinte al Comisiei naționale
pentru proprietatea intelectuală

_____2015

RAPORT DE MONITORIZARE CONSOLIDAT

**REFERITOR LA REALIZAREA PLANULUI DE ACȚIUNI
PENTRU ANII 2012-2014 PRIVIND IMPLEMENTAREA
STRATEGIEI NAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROPTIETĂȚII
INTELECTUALE PÂNĂ ÎN ANUL 2020**

Chișinău, 2015

*Raportul a fost elaborat în baza informațiilor privind rezultatele executării
activităților incluse în planul de acțiuni, prezentate de către autoritățile
responsabile*

Cuprins

Glosarul abrevierilor.....	3
Introducere.....	4
I. Realizarea obiectivelor generale și specifice.....	8
II. Acțiuni realizate parțial.....	28
III. Acțiuni nerealizate.....	32
IV. Impactul și costurile aferente implementării Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020.....	33
V. Principalii indicatori de monitorizare în realizarea prevederilor Strategiei.....	35
VI. Principalii indicatori de progres în realizarea Strategiei.....	49
Concluzii.....	52

Glosarul abrevierilor

ABM - Asociația Bibliotecarilor din Moldova	MAIA - Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
AGEPI - Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	MDRC - Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
AITT - Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic;	MEc - Ministerul Economiei
ASEM – Academia de Studii Economice din Moldova	MEd – Ministerul Educației
AȘM - Academia de Științe a Moldovei	MIEPO - Organizația pentru Atragerea Investițiilor și Promovare a Exportului
BD – Baze de date	MTIC - Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
BI – Brevet de Invenție și	ODIMM - Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijloci
BISD – Brevet de Invenție de Scurtă Durată	OEB- Organizația Europeană a Brevetelor
BNS - Biroul Național de Statistică	OGC – Organizație de Gestione Colectivă
CC - Consiliul Concurenței	OHIM - Oficiul de Armonizare pe Piața Internă
CCA - Consiliul Coordonator al Audiovizualului	OMPI - Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale
CCI - Camera de Comerț și Industrie	OPI –Obiecte de Proprietate Intelectuală
CIE - Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” S.A.	PG - Procuratura Generală
CNA - Centrul Național Anticorupție	PI- Proprietate Intelectuală
CNPI - Comisia Națională pentru Proprietatea Intelectuală	SI - Sistem Informațional
CSTSP - Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante	STG – Specialități Tradiționale Garantate
DA - Drept de Autor	SV - Serviciul Vamal
DC - Drepturi Conexă	UASM - Universitatea Agrară de Stat din Moldova
DGETS - Direcția Generală, Educație Tineret și Sport	UE - Uniunea Europeană
DMI – Desene și Modele Industriale	UNECE - Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa
DO- Denumiri de Origine	UNESCO - Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură
DPI - Drepturi de Proprietate Intelectuală	UPOV - Uniunea Internațională pentru Protecția Soiurilor Noi de Plante
EUBAM - Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și în Ucraina	USM - Universitatea de Stat din Moldova
HG - Hotărârea Guvernului	UTM - Universitatea Tehnică a Moldovei
IG – Indicații geografice	ZLSAC - Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană
IGP - Inspectoratul General de Poliție	
IMM - Întreprinderi Mici și Mijlocii	
INCE – Institutul Național de Cercetări Economice	
INJ - Institutul Național al Justiției	
INTA - Asociația Internațională a Mărcilor pentru Moldova	
MAEIE - Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	
MAI – Ministerul Afacerilor Interne	

Introducere

Strategia națională în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020 (în continuare Strategia) și Planul de acțiuni pentru anii 2012-2014 (în continuare Plan de acțiuni) au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 880 din 22.11.2012.

Strategia a fost elaborată de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) cu suportul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI), cu participarea organelor administrației publice centrale, organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală (DPI), a mediului academic, a organizațiilor nonguvernamentale și a societății civile sub egida Comisiei Naționale pentru Proprietatea Intelectuală (CNPI).

Implementarea Strategiei se desfășoară în 3 etape, în baza planurilor de acțiuni elaborate și aprobate pentru fiecare etapă: prima - 2012-2014; a doua - 2015-2017; a treia 2018-2020.

Conform prevederilor Strategiei, activitățile de monitorizare se efectuează pe parcursul întregii perioade de implementare. În anii 2012-2014 acestea au inclus colectarea, prelucrarea și analiza informațiilor prezentate anual de ministerele și instituțiile responsabile de implementarea Strategiei, elaborarea anuală de către AGEPI a rapoartelor de monitorizare consolidate (pentru anii 2012, 2013, 2014) și la finele primei etape, care s-a încheiat în anul 2014.

Domeniul PI are un caracter complex și multifuncțional, fiind implicat în toate domeniile vieții economice, sociale, culturale și științifice ale țării. Proprietatea intelectuală trebuie să devină un instrument fundamental pentru motivarea creativității, inovării, liberei concurențe, dezvoltării sociale și culturale a societății, creșterii economice. În această ordine de idei, este necesară implementarea unui șir de obiective generale care sunt reflectate în structura Planului de acțiuni pentru anii 2012-2014. La rândul lor, obiectivele generale sunt detaliate în obiective specifice, care urmează a fi implementate prin realizarea acțiunilor concrete.

În realizarea acțiunilor au fost antrenate și consolidate eforturile a 27 de instituții și organizații, inclusiv AGEPI, investite direct sau implicit cu funcții și responsabilități privind crearea, protecția și valorificarea PI și asigurarea respectării DPI:

- Cancelaria de Stat;
- Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAEIE);
- Ministerului Afacerilor Interne (MAI);
- Ministerul Culturii;
- Ministerul Economiei (MEC);
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Educației (MEd);
- Ministerul Justiției;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), inclusiv Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante (CSTSP);
- Ministerul Finanțelor, în mod special Serviciul Vamal (SV);
- Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (MTIC);
- Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC);
- Academia de Științe a Moldovei (AȘM), inclusiv Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic (AITT);
- Biroul Național de Statistică (BNS);

- Procuratura Generală (PG);
- Organizația pentru Atragerea Investițiilor și Promovarea Exportului (MIEPO);
- Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijloci (ODIMM);
- Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA);
- Camera de Comerț și Industrie (CCI);
- Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” S.A. (CIE);
- Consiliul Concurenței (CC);
- Asociația Bibliotecarilor din Moldova (ABM).

Structura Planului de acțiuni include 6 obiective generale cu 14 obiective specifice.:

Obiectivul general 1. Încurajarea creării, protecției și utilizării proprietății intelectuale (PI) ca instrument-cheie în crearea condițiilor pentru tranziția țării la modelul inovațional al creșterii economice. Acesta include 6 obiective specifice și 30 de acțiuni.

Obiectivul specific 1.1. Sporirea rolului proprietății intelectuale și al inovării în dezvoltarea țării (4 acțiuni).

Obiectivul specific 1.2. Sporirea capacităților de inovare ale instituțiilor de cercetare, centrelor universitare și mediului de afaceri (6 acțiuni).

Obiectivul specific 1.3. Extinderea rolului proprietății intelectuale în promovarea comerțului și atragerea investițiilor. Protecția și utilizarea adecvată a semnelor distinctive, de origine și calitate, a designului industrial și a specialităților tradiționale garantate (4 acțiuni).

Obiectivul specific 1.4. Sporirea rolului dreptului de autor și al drepturilor conexe în dezvoltarea culturii, industriilor culturale și tehnologiilor informaționale (8 acțiuni).

Obiectivul specific 1.5. Modernizarea instrumentelor de valorificare și promovare a proprietății intelectuale (5 acțiuni).

Obiectivul specific 1.6. Încurajarea utilizării proprietății intelectuale de către întreprinderile mici și mijlocii (3 acțiuni).

Obiectivul general 2. Perfecționarea continuă a cadrului normativ din domeniul proprietății intelectuale, inclusiv prin armonizarea acestuia cu legislația Uniunii Europene și implementarea tratatelor internaționale în materie la care Republica Moldova este parte. Include 2 obiective specifice cu 6 acțiuni.

Obiectivul specific 2.1. Continuarea procesului de perfecționare și armonizare a legislației în domeniul proprietății intelectuale (4 acțiuni).

Obiectivul specific 2.2. Promovarea intereselor Republicii Moldova în procesul de elaborare a normelor de drept internațional în domeniul proprietății intelectuale în cadrul organizațiilor internaționale și regionale (2 acțiuni).

Obiectivul general 3. Dezvoltarea și modernizarea Sistemului național de proprietate intelectuală, sporirea transparenței și coerenței sale. Include 9 acțiuni.

Obiectivul general 4. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și dezvoltarea unei infrastructuri eficiente de prevenire și combatere a fenomenelor contrafacerii și pirateriei. Include 3 obiective specifice cu 53 de acțiuni.

Obiectivul specific 4.1. Coordonarea activităților diverselor autorități publice implicate în protecția drepturilor de proprietate intelectuală prin intermediul unei conduceri strategice (3 acțiuni).

Obiectivul specific 4.2. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția juridică a proprietății intelectuale (21 acțiuni).

Obiectivul specific 4.3. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală (29 de acțiuni).

Obiectivul general 5. Promovarea și dezvoltarea unei culturi înalte în materie de proprietate intelectuală, sensibilizarea și conștientizarea publicului larg cu privire la rolul proprietății intelectuale și sporirea interesului față de protecția și respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. Include 3 obiective specifice cu 19 acțiuni.

Obiectivul specific 5.1. Sporirea accesului la informațiile și cunoștințele din domeniul proprietății intelectuale (4 acțiuni).

Obiectivul specific 5.2. Instruirea și educarea în domeniul proprietății intelectuale prin intermediul sistemului de învățământ preuniversitar, universitar și postuniversitar (8 acțiuni).

Obiectivul specific 5.3. Creșterea gradului de conștientizare a importanței drepturilor de proprietate intelectuală de către societate (7 acțiuni).

Obiectivul general 6. Dezvoltarea cooperării internaționale, regionale și bilaterale în domeniul proprietății intelectuale și integrarea Republicii Moldova în spațiul intelectual internațional și european. Include 20 acțiuni.

Cel mai complex obiectiv general în aspect funcțional și instituțional este **Obiectivul general 4. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și dezvoltarea unei infrastructuri eficiente de prevenire și combatere a fenomenelor contrafacerii și pirateriei.** (include 3 obiective specifice cu 53 de acțiuni). Acest obiectiv are menirea consolidării eforturilor și capacităților tuturor instituțiilor responsabile pentru asigurarea și respectarea DPI cu manifestarea unor efecte emergente ale activității întreprinse.

În total, Planul de acțiuni pentru anii 2012-2014 a inclus 137 de acțiuni, cu diferite termene de realizare. Prezentul raport este o generalizare a rapoartelor de monitorizare consolidate, elaborate consecutiv pentru anii 2012, 2013, 2014.

Datele reflectate în Tab. 1 denota că 89 % de acțiuni (122 acțiuni) au fost realizate integral, astfel fiind atins un nivel înalt de executare a obiectivelor stabilite; 10% de acțiuni în număr de 13 sunt în proces de realizare, fiind procese de lungă durată; 1% din acțiuni (2) nu s-au realizat din motive obiective ce nu au depins de instituțiile responsabile. Acțiunile realizate parțial și care sunt în proces de realizare vor fi executate în etapa următoare de implementare a Strategiei, odată cu crearea premizelor necesare și identificarea surselor adecvate de mijloace financiare.

Dinamica și ponderea realizării acțiunilor din Plan este reflectată în Tab. 1.

Tabelul 1

Dinamica și ponderea realizării acțiunilor din Plan

Criteriul	Termenele de realizare a acțiunilor				
	2012	2013	2014	permanent	Total
Numărul și ponderea (%) acțiunilor din Plan, inclusiv:	16 12%	33 24%	77 56%	11 8%	137 100%
- realizate integral	15 94%	30 91%	66 86%	11 100%	122 89%
- realizate parțial (în proces de executare)	1 6%	2 6%	10 13%		13 9,5%
- nerealizate		1(1.4.7) 3%	1 (1.4.2) 1%		2 1,5%

Rolul determinant în implementarea Strategiei și în funcționarea sistemului de PI îi revine AGEPI, autoritate abilitată cu funcții și atribuții în domeniul protecției proprietății intelectuale

Acest fapt se face evident din Tab. 2. Analiza implicării AGEPI în realizarea acțiunilor din Plan denotă faptul că Agenția este desemnată ca autoritate responsabilă în 74% de acțiuni (102 din 137 de acțiuni); în 58 % de acțiuni (80) AGEPI figurează ca autoritate responsabilă de baza, căreia îi revine funcția coordonării activităților de realizare a acțiunii; și iar în 23% de acțiuni AGEPI este unica instituție responsabilă.

Tabelul 2

Implicarea AGEPI, în calitate de instituție responsabilă în realizarea acțiunilor din Plan

Acțiuni	Numărul de acțiuni (NA) (în dinamică și cu caracter permanent)				
	2012	2013	2014	permanent	Total
Conform Planului, din acestea:	16	33	77	11	137
Cu implicarea AGEPI	14	19	58	11	102
• Pondere, % din NA	88	58	75	100	74
AGEPI ca responsabil de bază	11	14	47	8	80
• Pondere, % din NA	69	42	61	73	58
AGEPI unica instituție responsabilă	5	3	21	3	32
• Pondere, % din NA	31	9	27	27	23

Această implicare pleneră a AGEPI în realizarea acțiunilor din Plan este determinată de faptul că Agenția este investită cu atribuții de bază în funcționarea sistemului de PI, asigură protecția juridică a PI pe teritoriul Republicii Moldova, elaborează și promovează soluții optime vizând politica de stat în domeniul protecției PI, perfecționează continuu legislația națională în domeniu, armonizând-o cu cea internațională, organizează și gestionează sistemul național de protecție a PI, acordă protecție juridică eficientă obiectelor de PI în conformitate cu prevederile legislației naționale și internaționale, elaborează propuneri privind dezvoltarea acestuia, reprezintă Republica Moldova în cadrul organizațiilor internaționale și interstatale.

I. REALIZAREA OBIECTIVELOR GENERALE ȘI SPECIFICE

Dat fiind faptul că Rapoartele de monitorizare consolidate din anii 2012, 2013 și 2014 (se anexează) au fost elaborate cu o descriere foarte detaliată a măsurilor executate întru realizarea acțiunilor obiectivelor generale și specifice, în prezentul Raport se generalizează rapoartele anterioare, cu o detaliere pe obiective în vederea evitării unor dublări a informațiilor și activităților.

OBIECTIVUL GENERAL 1. Încurajarea creării, protecției și utilizării proprietății intelectuale ca instrument-cheie în crearea condițiilor pentru tranziția țării la modelul inovațional al creșterii economice.

Obiectivul specific 1.1. Sporirea rolului proprietății intelectuale și al inovării în dezvoltarea țării.

Implementarea prevederilor Strategiei, și anume a obiectivelor specifice 1.1. și 1.2. a planului de acțiuni, au menirea să contribuie la crearea unui cadru favorabil de dezvoltare inovațională, de promovare și încurajare a implementării obiectelor de proprietate intelectuală (OPI) și la sporirea utilizării acestora în mediul privat, efectele finale urmând să se resimtă într-o perspectivă mai îndelungată.

Astfel, acțiunile prevăzute la primul obiectiv specific au propulsat crearea cadrului juridic al dezvoltării relațiilor dintre mediul privat și cel public în domeniul inovațional și perfecționarea mecanismului de repartizare a mijloacelor bugetare în cadrul concursurilor proiectelor și programelor de cercetare și inovare.

De asemenea, a fost creat cadrul normativ favorabil pentru creșterea numărului de parteneriate între industrie și cercetare, sectorul public și cel privat în domeniul inovării, cele mai importante acte normative, adoptate fiind:

- Legea nr. 142 din 17.07.2014 pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind participarea Republicii Moldova la Programul-cadru al Uniunii Europene pentru cercetare și inovare (2014–2020) – Orizont 2020;

- Hotărârea Guvernului nr. 920 din 07.11.2014, privind aprobarea Strategiei de Cercetare - Dezvoltare a Republicii Moldova până în 2020;

- Hotărârea Guvernului nr. 731 din 08.09.2014, cu privire la aprobarea Acordului de parteneriat între Academia de Științe și Guvern pentru perioada 2014, etc.

În prezent, prosperitatea economică și standardul individual de viață ridicat, care trebuie atinse prin promovarea economiei bazate pe cunoaștere, sunt în funcție de aplicarea eficientă a inovațiilor, ceea ce presupune valorificarea rezultatelor activității creative. Activitatea de brevetare constituie un element important al competitivității.

În această direcție, pe parcursul anului 2014 prin intermediul AITT s-a realizat implementarea a 19 proiecte de inovare și transfer tehnologic, 11 dintre acestea, au fost realizate în baza brevetelor de invenție, pentru 2 proiecte vor fi depuse cereri de brevete, iar 6 proiecte au la bază know-how.

Obiectivul specific 1.2. Sporirea capacităților de inovare ale instituțiilor de cercetare, centrelor universitare și mediului de afaceri.

Componenta de bază a procesului inovațional este creativitatea, care în esență sa reprezintă producerea de informații noi, cunoștințe, invenții etc., problema majoră în acest sens fiind gradul insuficient de valorificare a rezultatelor creației intelectuale și a activității inovative. Încurajarea permanentă a elaborării cunoștințelor noi, a activității de cercetare–inovare creează condiții adecvate pentru valorificarea și aplicarea economică a rezultatelor acestora în scopul obținerii beneficiilor maximale provenite din utilizarea rezultatelor activității intelectuale.

Instituțiile de cercetare, centrele universitare, mediul de afaceri, inventatorii și oamenii de creație artistică și tehnică sunt forța generatoare de cunoștințe și inovații în Republica Moldova. Tot mai frecvent, rigorile economiei de piață impun conformarea sectorului cercetării dezvoltării și inovării cu nevoile reale ale societății, în special cu sectorul de producție. Implementarea inovațiilor în sectorul real al economiei de către antreprenoriat și mediul de afaceri este scopul major al procesului inovațional.

În scopul estimării capacităților de inovare ale instituțiilor de cercetare, ale centrelor universitare și ale mediului de afaceri în 2012 a fost elaborat studiul „INNOBarometru”, având ca obiectiv reflectarea tabloului activităților din sfera științei și inovării; promovarea realizărilor din domeniul cercetării științifice și inovaționale în mediul de afaceri.

Vom menționa, de asemenea, elaborarea studiului „INNOIndex” privind determinarea gradului de inovare în activitatea IMM-urilor din Republica Moldova, prin care a fost evaluat nivelul de utilizare de către IMM-uri și întreprinderile inovatoare a realizărilor din sfera științei și inovării.

În contextul aceluiași obiectiv au fost elaborate criteriile de selectare a invențiilor propuse pentru brevetare în străinătate și *Studiului cu privire la crearea mecanismul de susținere financiară a brevetării invențiilor în străinătate.*

Obiectivul specific 1.3. Extinderea rolului proprietății intelectuale în promovarea comerțului și în atragerea investițiilor. Protecția și utilizarea adecvată a semnelor distinctive, de origine și calitate, a designului industrial și a specialităților tradiționale garantate.

În condițiile de concurență acerbă în care se află producătorii autohtoni, deosebit de importantă se prezintă asigurarea competitivității produselor moldovenești prin promovarea imaginii acestora, atât în țară, cât și peste hotare. Pentru realizarea acestui obiectiv este util și dezirabil de a recurge la protecția și utilizarea adecvată a semnelor distinctive, de origine și calitate, a designului industrial și a specialităților tradiționale garantate. În vederea asigurării unui climat favorabil valorificării semnelor menționate, pe parcursul anilor 2012-2014 au fost realizate o serie de măsuri, dintre care menționăm:

- Participarea activă la negocierea *Acordului bilateral Republica Moldova–Uniunea Europeană privind protecția indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare*, ratificat prin **Legea nr. 317 din 27.12.2012**, intrat în vigoare la 01.04.2013.

- Elaborarea Legii pentru aprobarea simbolurilor naționale asociate indicațiilor geografice protejate, denumirilor de origine protejate și specialităților tradiționale garantate, adoptată de către Parlamentul RM cu nr. 101 din 12.06.2014;

- Elaborarea în cadrul proiectului TWINING a *Ghidului introductiv pentru producători privind înregistrarea indicațiilor geografice și denumirilor de origine* în care, într-o manieră accesibilă, sunt redate avantajele, cerințele și implicațiile sistemului indicațiilor geografice (2012)

- Elaborarea pe parcursul anului 2013 a *Studiului privind căile de îmbunătățire a protecției indicațiilor geografice (IG), a denumirilor de origine (DO) și a specialităților tradiționale garantate (STG) în Republica Moldova* în vederea diagnosticării sistemului instituit, a delimitării curențelor și a prezentării unor recomandări în vederea îmbunătățirii stării actuale (http://agepi.gov.md/md/news/detail.php?ELEMENT_ID=30854);

- Modificarea și completarea Legii nr. 220-XVI din 19.10.2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, inclusiv art. 9 al acestei Legi, conform căreia se interzice înregistrarea unei denumiri de firmă ce coincide cu o marcă înregistrată în RM sau cu o marcă notorie străină. Prin intermediul paginii oficiale a AGEPI: www.agepi.gov.md se efectuează cercetarea mărcilor înregistrate.

- În scopul preluării experienței internaționale în domeniul promovării brandului de țară și creșterii rolului PI, în special al mărcilor și IG, în crearea, dezvoltarea și promovarea imaginii pozitive a țării în străinătate, la Chișinău, în anul 2014 s-a desfășurat misiunea de lucru a experților OMPI în cadrul căreia a fost organizată o masă rotundă cu participarea

autorităților publice desemnate prin HG nr. 644 din 19.07.2010 și a producătorilor agricoli; Problematika promovării brandului de țară a fost abordată la întreprinderile organizate cu reprezentanții Ministerului Turismului și MAIA;

- Organizarea în comun cu CCI a 14 seminare dedicate promovării sistemului indicațiilor geografice în diferite raioane ale republicii (2013);

- Participarea la prima ședință a Comitetului Mixt instituit în baza Acordului bilateral și transmiterea spre protecție a 4 IG autohtone (*Codru, Ștefan Vodă, Valul Lui Traian și Divin*);

- Plasarea informației referitoare la IG și DO autohtone protejate în Republica Moldova pe site-ul Organizației Internaționale a Viei și Vinului <http://www.oiv.int/oiv/info/frbasededonneesIG>;

- Înregistrarea și înmânarea festivă în cadrul Sărbătorii Naționale a Vinului a Certificatului mărcii nr. 26104 către titularul - Instituția Publică Oficiul Național al Viei și Vinului http://www.agepi.gov.md/md/news/detail.php?ELEMENT_ID=33272 ;

Pentru asigurarea unui mediu favorabil protecției produselor cu indicații geografice, AGEPI va continua să promoveze sistemul prin diverse seminare și mese rotunde, iar instituțiile responsabile de omologarea caietelor de sarcini în perioada următoare urmează să elaboreze mecanismele clare pe care trebuie să le aplice producătorii în vederea protecției indicațiilor geografice.

Obiectivul specific 1.4. Sporirea rolului dreptului de autor și al drepturilor conexe în dezvoltarea culturii, industriilor culturale și tehnologiilor informaționale.

Pe parcursul anilor 2012-2014 au fost realizate mai multe acțiuni care au avut drept scop sporirea rolului drepturilor de autor și conexe la dezvoltarea tehnologiilor informaționale și a culturii, inclusiv a industriilor culturale, printre care:

A fost elaborat și editat „Manualul privind dreptul de autor și drepturile conexe (cu suportul experților TWINNING) și broșura „Cum se protejează dreptul de autor și drepturile conexe în Republica Moldova”, care au fost distribuite tuturor persoanelor interesate.

În perioada de referință, AGEPI a realizat mai multe acțiuni în scopul perfecționării sistemului de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale în Republica Moldova, în special a modului de colectare/distribuire a remunerației și asigurării transparenței activității organizațiilor de gestiune colectivă (OGC), atât prin inițierea unor modificări/completări ale normelor legale care reglementează acest domeniu (*proiectul de modificare/completare a Legii nr.139/2010 și proiectul Regulamentului privind gestiunea colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și conexe*), cât și prin inițierea unei platforme IT pentru OGC-uri pe pagina www.agepi.gov.md, unde sunt plasate informații relevante și utile care să fie accesate de către persoanele interesate: autori, titulari, utilizatori, autorități, instanțe de judecată.

Altă prioritate pentru protecția drepturilor de autor a vizat conlucrarea cu marile corporații producătoare de soft privind implementarea unui plan de furnizare a programelor instituțiilor guvernamentale, în acest sens fiind demarat dialogul pentru dezvoltarea parteneriatului cu Compania „Microsoft” pentru standardizarea licențelor software în sectorul public. În acest domeniu, pentru a stimula utilizarea legală a programelor pentru calculator s-au diseminat informații privind respectarea drepturilor de autor în cadrul campaniei publice „STOP Pirateria și Contrafacerea” și în cadrul seminarelor organizate la instituțiile de învățământ.

În scopul modernizării sistemului de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe, au fost revizuite actele normativ-legislative, astfel fiind modificate și completate 12 legi (*Legea nr.111 din 17.05.2012*) și 10 hotărâri de Guvern (*HG nr. 68 din 02.02.2012*) care conțin prevederi cu referire la dreptul de autor și/sau drepturile conexe, a fost adoptat *Regulamentul cu privire la înregistrarea obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe (HG nr.89 din 10.02.2012)*. În același context, Republica Moldova a semnat *Tratatul OMPI privind interpretările audiovizuale* (Beijing, 20-26.06.2012) și *Tratatul OMPI privind*

facilitarea accesului la operele publicate pentru persoanele cu deficiente de vedere sau persoanele cu capacitate limitată de percepere a informației tipărite (Marrakesh, 28.06.13).

În privința încurajării industriilor creative ce utilizează operele protejate prin dreptul de autor și drepturile conexe în comercializarea legală a acestora au fost organizate întâlniri cu membrii uniunilor de creație. De asemenea, vom menționa că OMPI a acordat suport pentru realizarea unui *Studiu național privind dezvoltarea industriilor creative în Republica Moldova*.

Obiectivul specific 1.5. Modernizarea instrumentelor de valorificare și promovare a proprietății intelectuale.

Epoca societății cunoașterii impune o extindere enormă a creațiilor intelectuale, utilizarea pe larg a cărora devine unica șansă de depășire a caracterului limitat al resurselor naturale și tranziției la calea inovațională a creșterii economice.

Întru realizarea acestui obiectiv specific pe parcursul anilor 2012-2014 au fost întreprinse următoarele măsuri: Institutul de cercetări Economice al AȘM și MEc cu participarea specialiștilor AGEPI a realizat *Studiul privind elaborarea mecanismului de monitorizare a pieței PI în Republica Moldova*. În baza acestuia a fost elaborat și aprobat *Mecanismul de monitorizare a tendințelor pieței obiectelor de proprietate intelectuală*. Acesta creează condiții adecvate economiei de piață pentru reflectarea integrării PI în circuitul economic. Aplicând mecanismul și sursele expuse orice instituție sau companie, persoană fizică sau juridică poate estima tendințele pieței PI pe diferite segmente în baza informației disponibile pe site-urile instituțiilor publice sau, în unele cazuri prin solicitarea informațiilor respective. Mecanismele pieței creează condiții optimale pentru eficientizarea consumului de resurse, inclusiv a celor de proveniență intelectuală, pentru elaborarea cărora, bineînțeles se utilizează și factori materiali. Quantumul cheltuielilor efective pentru elaborarea studiului și mecanismului în cauză a constituit 30000 lei.

A fost elaborat și editat *Ghidul privind valorificarea PI, destinat întreprinderilor mici și mijlocii*, scopul căruia a fost informarea IMM-urilor privind proiectele reușite de valorificare a proprietății intelectuale.

A fost actualizat *Regulamentul - model al Serviciului de PI și transfer tehnologic la instituții/întreprinderi*, care a fost aprobat prin ordinul directorului general AGEPI nr. 228 din 05.12.2014. Acest regulament a fost creat pentru eficientizarea gestionării portofoliului de PI creat în cadrul acestor instituții, care urmează să consolideze capacitățile de management al PI la instituții și întreprinderi.

Obiectivul specific 1.6. Încurajarea utilizării proprietății intelectuale de către întreprinderile mici și mijlocii.

Încurajarea tranziției IMM-urilor la calea inovațională a creșterii economice a devenit, la etapa actuală, un imperativ al timpului. Implementarea inovațiilor a ajuns un factor determinant al creșterii economice, iar crearea și valorificarea PI este bazată pe potențialul de inovare a IMM.

Încurajarea activității IMM-urilor în Republica Moldova se efectuează sub formă de granturi, garantare a creditelor, susținere a tinerilor întreprinzători, instruire gratuită, subsidii, reduceri la plata taxelor pentru servicii juridice în domeniul PI.

În vederea susținerii programelor și proiectelor de inovare și transfer tehnologic, a fost inițiată de către Ministerul Economiei elaborarea proiectului *Legii privind Fondul pentru inovare și transfer tehnologic*.

Accesul IMM la informațiile privind protecția PI, se asigură prin acordarea serviciului de prediagnoză a proprietății intelectuale care se prestează în scopul familiarizării IMM-urilor cu modalitățile optime de utilizare a potențialului intelectual al acestora.

În perioada anilor 2012-2014, AGEPI a diseminat informații privind sistemul național de protecție și asigurarea respectării DPI, precum și a promovat serviciul de prediagnoză a proprietății intelectuale în vederea valorificării potențialului intelectual al întreprinderii în rândul agenților economici, inclusiv din sectorul IMM, în cadrul a **43 de expoziții** naționale și

internaționale, dintre care 25 de expoziții organizate la CIE „Moldexpo” (mun. Chișinău), 18 expoziții - în teritoriu (Bălți, Edineți, Soroca, Fălești, Florești, Râșcani, Vulcănești).

Serviciul de prediagnoză a PI se prestează de către AGEPI IMM –urilor și altor instituții la solicitare începând cu anul 2008. Serviciul include consultații gratuite beneficiarilor în domeniul protecției DPI, elaborarea Raportului de prediagnoză a PI cu analiza portofoliului de PI, precum și recomandări utile pentru protecția și afirmarea întreprinderii pe piață.

În 2012 serviciul a fost prestat pentru rezidenții Incubatorului de Afaceri din Leova (pentru 8 rezidenți). În 2013 – a fost prestat pentru rezidenții Incubatorului de Afaceri din Rezina (pentru 15 întreprinderi). În 2014 – a fost prestat în cadrul realizării proiectelor inovatoare (elaborate 2 rapoarte); și pentru Institutul Științifico - Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare, în raport fiind analizat portofoliul soiurilor de viță de vie (1 raport). Costurile planificate pentru executarea acestei acțiuni au constituit 500 mii lei. De facto, acest serviciu s-a prestat gratuit în scopul promovării PI și sporirii interesului agenților economici față de domeniul PI.

În perioada de raport, AGEPI a organizat și a participat cu comunicări la **72 de evenimente** (seminare, mese rotunde, ateliere, expoziții) în cadrul cărora au fost școlarizate **2708 pers.** din sectorul IMM în domeniul proprietății intelectuale și au fost diseminate **10967 ex. publicații** (pliante, broșuri), inclusiv:

- în anul 2012 -25 evenimente /1077 pers./4315 ex.
- în anul 2013 - 25 evenimente /878 pers./4117 ex.
- în anul 2014–22 evenimente/753 pers./2535 ex.

Menționăm că 3 dintre aceste evenimente au fost organizate cu suportul și participarea experților internaționali (Franța și Marea Britanie) în cadrul Programului TWINNING „Suport pentru implementarea și realizarea drepturilor de PI în Republica Moldova”, iar 2 seminare – cu suportul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (experți din cadrul OMPI, Israel, Republica Belarus).

În procesul de organizare a seminarelor, meselor rotunde și a altor evenimente de școlarizare a agenților economici în domeniul PI, AGEPI a fost susținută de CCI și filialele ei din teritoriu, unele asociații de producători.

OBIECTIVUL GENERAL 2. Perfecționarea continuă a cadrului normativ din domeniul proprietății intelectuale, inclusiv prin armonizarea acestuia cu legislația Uniunii Europene și implementarea tratatelor internaționale în materie, la care Republica Moldova este parte.

Obiectivul specific 2.1. Continuarea procesului de perfecționare și armonizare a legislației în domeniul proprietății intelectuale.

Deși, actualmente cadrul juridic național din domeniul proprietății intelectuale este în concordanță atât cu normele internaționale, cât și cu cele ale Uniunii Europene, procesul de armonizare a legislației trebuie să fie unul continuu, pentru a face față schimbărilor permanente generate de evoluția domeniului de referință atât la nivel internațional, cât și la nivelul UE.

În 2012 a fost elaborat *Raportul privind compatibilitatea legislației naționale în domeniul PI cu directivele UE* în cadrul negocierilor pe marginea Acordului privind instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Comprehensiv (ZLSAC). De asemenea, a fost examinat cadrul normativ european privind protecția produselor farmaceutice în contextul negocierii Acordului ZLSAC.

Gradul de corespundere a cadrului legislativ în domeniul PI al Republicii Moldova cu prevederile legislației europene a fost în permanență monitorizat și evaluat. În mod special, aceste activități s-au efectuat în cadrul negocierilor Acordului privind instituirea ZLSAC.

În 2014 urmare finalizării negocierilor pe marginea Acordului privind instituirea ZLSAC a fost reluată procedura de promovare a proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, elaborat de către AGEPI în comun cu Ministerul Sănătății și MAIA în scopul asigurării protecției datelor în cadrul procedurilor de înregistrare, testare

sau omologare a produselor farmaceutice, agrochimice și fitosanitare ce conțin compuși chimici noi. La moment acest proiect se află la examinarea Parlamentului Republicii Moldova, fiind adoptat în I-a lectură la ședința plenară din 16.07.2014.

În scopul evaluării eventualelor lacune sau oportunități nevalorificate ale sistemului de PI care ar putea contribui la dezvoltarea inovațiilor, și în conformitate cu prevederile p. 2.1.1. al Planului de acțiuni, a fost elaborat Studiul privind îmbunătățirea cadrului normativ-legislativ național din domeniul PI în vederea încurajării activității inovatoare. Studiul abordează sistemic fenomenul inovării, raportul acestuia cu invențiile și PI în general, interferențele cu cunoașterea și alte rezultate ale creativității umane, specificul activității inovatoare în raport cu alte activități etc. și evidențiază pe cât se poate de complet elementele care constituie mediul de inovare și care determină derularea procesului inovator.

Ceea ce ține de impactul PI asupra activității inovatoare, se constată că legislația națională în domeniul PI este adecvată, armonizată cu standardele internaționale, iar soluțiile pentru încurajarea activității inovatoare trebuie căutate în plan de politici.

Unul din compartimentele Studiului este dedicat experienței internaționale, în primul rând a Uniunii Europene, privind abordarea inovării și încurajarea activității inovatoare.

Este abordat complex și stadiul actual al sistemului național de inovare și încurajarea activității inovatoare în Republica Moldova, inclusiv cadrul normativ și de politici, cadrul instituțional în domeniul inovării, infrastructura sferei științei și inovării și probleme de dezvoltare a acesteia, rolul antreprenoriatului inovator și IMM-urilor în dezvoltarea inovatoră, statistica inovării.

Studiul conține un șir de concluzii și recomandări generale ce vizează îmbunătățirea eficienței sistemului național de inovare și consolidarea capacităților participanților săi și poate fi considerat ca un suport informativ în vederea dezvoltării unui ecosistem național de inovare adecvat condițiilor socio-economice reale în baza unei abordări sistemice.

În perioada de referință au fost semnate următoarele acte normative internaționale:

- Memorandumul de înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova și OMPI privind cooperarea în domeniul proprietății intelectuale din 22.12.2012;
- Acordul dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova cu privire la protecția indicațiilor geografice pentru produsele agricole și alimentare din 26 iunie 2012;
- Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Organizația Europeană de Brevete privind validarea brevetelor Europene din 16 octombrie 2013.

Este necesar de menționat că perfecționarea și armonizarea legislației în domeniul PI este un proces continuu, implicând diverse ramuri ale economiei, culturii, științei, etc. Practica internațională și legislația Uniunii Europene în domeniul PI atestă o continuă modificare și dezvoltare ascendentă, ca urmare sistemul național de PI necesită o ajustare permanentă la evoluțiile ce intervin.

Obiectivul specific 2.2. Promovarea intereselor Republicii Moldova în procesul de elaborare a normelor de drept internațional în domeniul proprietății intelectuale în cadrul organizațiilor internaționale și regionale.

Interesele Republicii Moldova în cadrul parteneriatelor stabilite cu OMPI, alte organizații internaționale, și naționale regionale, precum: UPOV, OHIM, OEB; UNECE, oficiile de PI din străinătate etc. sunt reprezentate de AGEPI, care promovează în mod constant în cadrul acestor organizații interesele și imaginea statului în domeniul PI, participând activ la evenimentele și inițiativele lansate.

În perioada de raportare, delegația AGEPI a reprezentat interesele Republicii Moldova în cadrul a **4 serii de Reuniuni ale statelor membre ale OMPI** (a 50-a, 51-a, 52-a și 53-a sesiuni), care au avut loc la Geneva în perioada 2012-2014, în cadrul cărora au fost prezentate declarații de țară, cu poziția pe subiectele discutate în cadrul sesiunilor OMPI.

De asemenea, reprezentanții Republicii Moldova au participat la **53 de evenimente** (Comitete permanente, Grupuri de lucru, conferințe, sesiuni) privind dreptul brevetelor,

mărcilor, desenelor și modelelor industriale, indicațiilor geografice, dreptului de autor și drepturilor conexe, soiurilor de plante organizate de OMPI, UPOV, inclusiv:

- în anul 2012 – la 13 evenimente,
- în anul 2013 – la 20 de evenimente,
- în anul 2014 – la 20 evenimente.

În cadrul acestor reuniuni, specialiștii AGEPI au prezentat experiența Republicii Moldova în domeniul protecției PI și ultimele evoluții în dezvoltarea sistemului național de PI.

AGEPI a elaborat și prezentat MAEIE rapoartele anual și semestrial privind implementarea tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte (conform p.14 al Regulamentului privind mecanismul de încheiere a tratatelor internaționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 120 din 12 februarie 2001).

O prioritate strategică de dezvoltare a sistemului național de brevete o constituie integrarea acestuia în sistemul european de brevete. În acest sens, Republica Moldova a semnat cu OEB un **Acord de validare a brevetelor europene pe teritoriul Republicii Moldova.**

Acest acord, va fi simplificat accesul la protecția prin brevet în Republica Moldova și va face posibilă, pentru solicitanții și titularii brevetelor europene, recunoașterea brevetelor acestora pe teritoriul Moldovei. Este o contribuție majoră la consolidarea activității inovatoare și crearea de noi oportunități de afaceri pentru companiile europene în Moldova.

În vederea informării titularilor privind modalitatea de protecție internațională a obiectelor de PI pe parcursul anilor 2012-2014 au fost realizate mai multe activități (seminare, mese rotunde, consultații) referitoare la rolul PI, a mărcilor, DMI, IG, DO și oportunitatea protecției lor în alte state. De asemenea, la 14-15 noiembrie 2012, în cooperare cu OMPI, a fost organizat seminarul național „Proprietatea Intelectuală pentru IMM”.

Urmare consultațiilor acordate, în perioada 2012 -2014 solicitanții naționali au depus **280 cereri de protecție a OPI** peste hotare. Astfel, AGEPI a recepționat, în calitate de oficiu receptor și a expediat la Biroul Internațional al OMPI cereri pentru:

- brevetarea invențiilor în străinătate pe calea Tratatului de cooperare în domeniul brevetelor (PCT)- 7 cereri;
- înregistrarea internațională a mărcilor prin Sistemul de la Madrid –267 de cereri,
- înregistrarea desenelor și modelelor industriale pe cale internațională prin Aranjamentul de la Haga – 3 cereri și pentru reînnoirea desenelor și modelelor industriale – 3 cereri.

OBIECTIVUL GENERAL 3. Dezvoltarea și modernizarea sistemului național de proprietate intelectuală, sporirea transparenței și coerenței sale Sistemul de PI este axat pe un fundament legislativ temeinic, integrat în sistemul internațional, fiind unul complex și multidimensional. Eficientizarea funcționării acestuia se atinge prin sporirea gradului de protecție a OPI, sporirea nivelului de cooperare între instituții, dezvoltarea profesională a cadrelor din domeniu, precum și dezvoltarea unei infrastructuri adecvate, care cuprinde un ansamblu de elemente și relații precum aspectele organizaționale, informaționale și de consulting a activităților de elaborare și valorificare a PI. Aici se include modificarea cadrului normativ, inclusiv internațional, activitatea mandatarilor în PI, a evaluatorilor proprietății intelectuale, organizațiilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe, centrelor informaționale și de consulting, centrelor de transfer tehnologic, precum și infrastructura procesului inovativ.

Pentru a moderniza și a dezvolta sistemul național de PI, a spori transparența și coerența lui, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- Organizarea vizitelor de studiu cu asistența tehnică a OMPI în diferite țări în scopul preluării celor mai bune practici europene din domeniu privind dezvoltarea Sistemului național de protecție și respectare a drepturilor de PI, armonizării cu cel european

- Studierea și implementarea noilor posibilități (instrumente) de gestionare eficientă a mărcilor internaționale, recomandate de OMPI;
- Aprobarea Planurilor de acțiuni comune AGEPI-OEB pentru anii 2011-2013, 2014-2015 și executarea măsurilor privind realizarea acestora, inclusiv cu privire la examinarea nivelului de compatibilitate a sistemului național de protecție a brevetelor cu sistemul european;
- Participarea experților AGEPI la diferite evenimente (seminare, conferințe) organizate de OEB ce țin de instruire și dezvoltare. Ca rezultat, au fost elaborate și aprobate modificări ale cadrului legislativ;
- Crearea și dezvoltarea Sistemului național de protecție a IG, a DO și a STG: La acest capitol au fost organizate numeroase seminare de instruire, mese rotunde, conferințe privind beneficiile sistemului național și internațional de protecție a IG, DO și STG pentru informarea producătorilor/ agenților economici, unele cu participarea experților europeni în cadrul proiectului TWINNING; a fost elaborat și aprobat Conceptul promovării sistemului național de protecție a IG; DO și STG implementarea căruia a derulat în parteneriat cu CCI și MAIA în rândurile producătorilor/agenților economici din diferite regiuni ale țării; la AGEPI a avut loc reuniunea de lucru cu participarea experților OMPI, reprezentanților MAIA, Ministerului Sănătății, Ministerului culturii, precum și a membrilor asociațiilor de producători; și s-au consolidat eforturile în vederea dezvoltării acestui sistem prin asigurarea participării la diferite evenimente a diferitor categorii de populație, identificarea și înregistrarea la AGEPI a IG;
- În vederea implementării unui mecanism de colectare, procesare și diseminare a datelor privind respectarea drepturilor de PI au fost realizate următoarele acțiuni: crearea Observatorului respectării DPI urmare modelului Observatorului UE, care a identificat mecanismul de colectare și procesare a datelor prezentate de fiecare instituție. S-a pus sarcina informatizării acestui mecanism, astfel încât informația să fie accesibilă publicului. În acest scop, a fost elaborată și transmisă *Fișa de proiect* privind solicitarea asistenței tehnice de la Comisia Europeană pentru implementarea sistemului informațional integrat; schimbul de informații dintre AGEPI și alte autorități implicate în procesul de asigurare a respectării drepturilor de PI se realizează prin intermediul Observatorului respectării DPI; anual, din 2012 se elaborează, se publică, se plasează pe site-ul www.stoppirateria.md *Raportul național privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova*;
- În cadrul Campaniei publice „STOP Pirateria și Contrafacerea”, în anul 2012, la inițiativa AGEPI a fost realizat un studiu privind nivelul de cunoaștere de către populația Republicii Moldova a riscurilor generate de contrafacere și piraterie, pe un eșantion de 710 respondenți din toată țara. Studiul a fost efectuat de către Centrul de Investigații Sociologice și Studii de Marketing „CBS-AXA” în baza Chestionarului elaborat de comun acord cu AGEPI. Rezultatele au fost plasate pe pagina web www.stoppirateria.md și www.agepi.gov.md.
- În scopul perfecționării activității corpului de mandatar autorizați, sporirii calității serviciilor prestate de aceștia, preluării celor mai bune practici europene în acest domeniu, AGEPI în permanență acordă asistență prin organizarea ședințelor întru familiarizarea mandatarilor cu noile practici de peste hotare, instruirea cu referire la modalitățile inedite de depunere a cererilor (de ex.: metoda on-line). Mandatarii autorizați au beneficiat de instruire în domeniul înregistrării internaționale a invențiilor, mărcilor, DMI în cadrul seminarelor și atelierelor organizate de AGEPI cu participarea experților OEB și OMPI. În permanență rândurile mandatarilor se completează cu persoane noi, instruite în domeniul PI. Ponderea veniturilor obținute prin intermediul mandatarilor, în dinamică este următoarea: 2010- 14,7%; 2011- 14,4%; 2012-12,8%; 2013 – 15 %; 2014-21,2%.
- Dat fiind faptul că una dintre problemele majore cu care se confruntă domeniul PI este lipsa transparenței în activitatea organizațiilor de gestiune colectivă (OGC) a dreptului de autor și a drepturilor conexe, activitatea acestora se monitorizează permanent și se acordă

asistență în vederea consolidării managementului OGC. În scopul creării condițiilor pentru funcționarea eficientă a OGC-urilor, în permanență se organizează ședințe cu participarea acestora, în cadrul cărora se pun în discuție problemele și căile de soluționare a lor. În fiecare an, AGEPI efectuează controale asupra activității OGC. În rapoartele privind rezultatele acestora se expun recomandări pentru îmbunătățirea managementului.. În 2014 s-au organizat **21 de ședințe** cu reprezentanți ai OGC și ai utilizatorilor pentru a identifica mecanismul de achitare a remunerației; a fost semnat Protocolul comun între AGEPI și OGC privind crearea unui grup de lucru și delimitarea cotelor procentuale ale repertoriului fiecărui OGC; s-a achiziționat și s-a transmis gratuit OGC-urilor BD a pieselor muzicale difuzate pe parcursul anului 2013, în baza contractului încheiat cu compania „Marketing&PR” SRL.

- Întreprinderile din domeniul industriilor culturale posedă un mare potențial economic, creator și inovator, care asigură noi locuri de muncă constituind unul dintre cele mai dinamice sectoare care ar trebui dezvoltate. În scopul încurajării dezvoltării industriilor culturale și creative se consolidează tradițiile și obiceiurile locale specifice, se renaște și se dezvoltă industria meșteșugurilor populare tradiționale, se dezvoltă mecanisme eficiente pentru protecția cunoștințelor tradiționale și a folclorului (a se vedea rapoartele de monitorizare consolidate pentru anii 2012 și 2013).

OBIECTIVUL GENERAL 4. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, dezvoltarea unei infrastructuri eficiente de prevenire și combatere a fenomenelor contrafacerii și pirateriei

Obiectivul specific 4.1. Coordonarea activităților diverselor autorități publice implicate în protecția drepturilor de proprietate intelectuală prin intermediul unei conduceri strategice

Coordonarea și asigurarea interacțiunii ministerelor, altor autorități administrative centrale, precum și titularilor DPI în activitățile orientate spre dezvoltarea și consolidarea sistemului național de PI, combaterea și prevenirea încălcărilor DPI și lupta cu contrafacerea, importul și comercializarea în Republica Moldova a produselor contrafăcute îi revine CNPI. Atribuțiile de bază ale Comisiei sunt stipulate în **Regulamentul CNPI**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 489 din 29.03.2008 *Cu privire la Comisia națională pentru proprietatea intelectuală*. O prioritate a acesteia este dezvoltarea unui sistem informațional unic integrat în domeniul DPI, care va oferi organelor cu atribuții de aplicare a legislației suportul necesar pentru combaterea contrafacerii și pirateriei, va spori cooperarea și coordonarea în domeniul PI, va oferi titularilor posibilitatea de a contribui la apărarea drepturilor deținute și va îmbunătăți sistemul de protecție a DPI. În acest sens, a fost semnat Ordinul interdepartamental nr.102 din 31.05.2012 între AGEPI, MAI, SV, PG cu privire la cooperarea în scopul creării Sistemului informațional unic în domeniul PI. Acest sistem are menirea să asigure eficientizarea acțiunilor de identificare, investigare și altor acțiuni necesare combaterii contrafacerii și pirateriei, îmbunătățirii nivelului de protecție a DPI.

Totodată, în activitatea CNPI este foarte important de a asigura un grad înalt de transparență. Astfel, informația privind activitatea CNPI este reflectată pe paginile web ale AGEPI și autorităților publice, reprezentanții cărora activează în calitate de membri ale CNPI. În cadrul grupurilor de lucru create în scopul asigurării respectării drepturilor de PI au fost invitați reprezentanții societății civile pentru a extinde formatul ședințelor și a asigura transparența în procesul decizional.

Pe pagina web a AGEPI au fost publicate componența nominală a CNPI, deciziile acesteia (http://agepi.gov.md/md/practice/national_committee/).

Obiectivul specific 4.2. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția juridică a proprietății intelectuale

Rolul central în asigurarea funcționalității sistemului de PI îi revine AGEPI, care datorită funcțiilor și atribuțiilor sale are sarcina asigurării protecției juridice a proprietății intelectuale. Sistemul național de PI este un sistem dinamic și complex, în continuă

modificare și perfecționare, inclusiv prin adoptarea cadrului normativ al protecției IG, DO și STG și specificării autorităților competente în acest sens.

Realizarea obiectivului specific 4.2 s-a efectuat prin:

- Îmbunătățirea structurii instituțional organizatorice a AGEPI;
- Implementarea sistemului modern de management al calității ISO 9001:2008 înainte de termenul stabilit, obținerea Certificatului de conformitate a sistemului de management al calității, instruirea echipei manageriale în scopul îmbunătățirii calității serviciilor prestate de AGEPI. Costurile planificate pentru implementarea acestei acțiuni au constituit 150 mii lei. Cheltuielile efective au alcătuit: pentru anul 2012 – 246,46 mii lei; 2013 – 40,03 mii lei; 2014 – 6,04 mii lei. Total cheltuieli: 292,53 mii lei. Un argument în sensul prevalării cheltuielilor efective asupra celor planificate este faptul că complexitatea lucrărilor planificate s-a dovedit a fi mult mai amplă;

- Perfecționarea și modernizarea continuă a procedurilor de examinare și brevetare/înregistrare a OPI: au fost evaluate, revizuite, modernizate un număr mare de formulare de procedură a OPI, a fost implementată procedura de expediere în format electronic la OMPI a Avizelor de respingere și deciziilor pentru mărcile internaționale, au fost studiate și implementate sursele noi de documentare lansate de OMPI ca instrumente pentru documentare în Global Brand Database, a fost optimizată procedura de examinare a opozițiilor depuse împotriva înregistrării mărcilor, etc;

- Perfecționarea nivelului de pregătire profesională a specialiștilor AGEPI prin instruirea și formarea continuă a personalului: participarea la diverse cursuri de instruire și perfecționare a specialiștilor, seminare, conferințe, mese rotunde, ateliere etc;

- Modernizarea sistemului tehnologiilor informaționale pentru obținerea unui nivel performant în acest domeniu. Este o sarcină continuă. În acest scop au fost realizate o mulțime de măsuri, printre care: instalarea unor noi programe de calculator, implementarea noilor programe de schimb de date, extinderea paginii web AGEPI, implementarea sistemului de depunere a cererilor de protecție a OPI și de achitare a taxelor în regim on-line, astfel, în anul 2014 au fost depuse pe această cale - 316 cereri de protecție a OPI. Referitor la diversificarea serviciilor în domeniul PI comunicăm următoarele:

În perioada de raportare AGEPI a acordat beneficiarilor sistemului național de PI diverse servicii ce țin de obținerea drepturilor de PI – cercetări documentare, consultații privind perfectarea cererilor de protecție, utilizarea bazelor de date, servicii ce țin de realizarea drepturilor - elaborarea și înregistrarea contractelor de licență, cesiune și gaj, evaluarea și evidența OPI etc.

Astfel, la cererea agenților economici, precum și a autorităților administrației publice, AGEPI a efectuat **3478 de rapoarte de cercetare documentară referitoare la 5194 OPI** (invenții, mărci, DMI). Majoritatea cercetărilor s-a referit la mărci.

AGEPI a acordat **16163** de consultații persoanelor fizice, persoanelor juridice și reprezentanților în PI, inclusiv: în 2012 – 5467; 2013 – 5406; 2014 – 5290.

- În scopul informării, sensibilizării și educării societății cu privire la rolul și importanța drepturilor de PI au fost întreprinse o serie de activități de promovarea sistemului de PI (seminare, mese rotunde, ateliere de lucru, expoziții) la nivel local, național și regional, pentru sfera de antreprenoriat, instituțiile din sfera științei și inovării, instituțiile de învățământ universitar și preuniversitar. Totodată, a fost susținută activitatea bibliotecilor publice și universitare prin diseminarea informațiilor privind sistemul național de protecție a PI, în acest scop fiind organizate 16 seminare de informare și instruire la bibliotecile publice raionale în raioanele țării instruiți 661 de bibliotecari. Au fost promovate 200 de invenții din sfera științei și inovării și din universități prin acordarea asistenței pentru participarea la expozițiile internaționale de invenții și tehnologii noi de la Geneva, Elveția; Bruxelles, (Belgia); Moscova, (Federația Rusă); Iași, Cluj-Napoca, (România); Varșovia, (Polonia); Croația, laureații saloanelor internaționale fiind premiați cu distincții (cupe și medalii) pentru produsele expuse (2012 – la 5 saloane internaționale; 2013 – 6 saloane internaționale; 2014 –

7 saloane internaționale). În perioada de raport AGEPI a participat cu stand informațional și cu activități de marketing la 43 de expoziții naționale și internaționale organizate la CIE „Moldexpo” SA, precum și în teritoriu.

- În scopul modernizării sistemului de instruire, formare și perfecționare continuă a cadrelor în domeniul PI, în perioada de raportare au fost actualizate Regulamentul de instruire și perfecționare continuă a cadrelor AGEPI și Programele la disciplinele de studiu în cadrul cursurilor de instruire în domeniul PI.

În aceeași perioadă, prin intermediul cursurilor au fost instruite și au obținut calificarea de Consilier în domeniul PI – 42 de persoane, inclusiv: 2012 – 14, 2013 – 12, 2014 – 16.

De asemenea, s-a participat la desfășurarea cursurilor de instruire a lectorilor și consilierilor în domeniul PI la UTM.

În anul 2014 a fost acordată asistența Universității AȘM în perfectarea unui program de instruire opțională în domeniul PI.

- Amplificarea colaborării și cooperării cu autoritățile naționale abilitate cu responsabilități în domeniul protecției PI s-a realizat prin executarea următoarelor activități: au fost elaborate și semnate acorduri de colaborare bilaterală cu INJ, MTIC, Poliția de Frontieră a MAI, INCE al AȘM, CCI, CC, AO „IREX Moldova, UASM, Universitatea de Stat din Taraclia, Institutul de Relații Internaționale și Management (IRIM), 16 acorduri de colaborare cu bibliotecile publice raionale membre ale proiectului NOVATECA. În cooperare cu ministerele de resort au fost elaborate ghiduri, manuale, instruiți reprezentanții instituțiilor respective. În cooperare cu instituțiile, organizațiile guvernamentale și interguvernamentale au fost organizate seminare, conferințe, întâlniri, ateliere, mese rotunde, etc.

- În vederea punerii în aplicare a sistemelor și procedurilor specifice aferente recunoașterii, înregistrării DO, IG și STG pentru produsele din domeniile reglementate au fost editate 2 broșuri promoționale: *Ghidul pentru producători „Înregistrarea IG, DO”* și broșura *„Cum se înregistrează o IG, DO și STG”*. În anul 2013 a fost elaborat Conceptul promovării sistemului național de protecție a IG, DO și STG în rândul producătorilor/agenților economici din teritoriu, în comun cu filialele CCI. Au fost de asemenea elaborate și aprobate de către AGEPI și CCI Addendumul la Acordul de colaborare în domeniul PI cu Planul de acțiuni și Devizul de cheltuieli pentru promovarea acestui proiect. În baza planului de acțiuni privind promovarea IG, DO și STG, AGEPI și filialele CCI din teritoriu au organizat 15 seminare de informare a producătorilor/agenților economici privind beneficiile sistemului național și internațional de protecție a IG, DO și STG, în cadrul cărora au fost școlarizate 378 persoane. Ministerul Culturii a modernizat cadrul normativ și a implementat prevederile referitoare la protejarea unor IG în 4 legi speciale, a organizat diverse acțiuni și activități culturale menite să promoveze și să sporească capacitatea de aplicare a procedurilor specifice de utilizare a DO și a IG protejate în procesul de valorificare și promovare a patrimoniului cultural material și imaterial, au fost organizate diferite expoziții, forumuri seminare, ateliere MAIA, de asemenea, a reglementat domeniul prin modificarea cadrului normativ existent pentru executarea controlului necesar în domeniul protecției IG, DO, STG prin prevenirea și eliminarea riscurilor și garantarea unor practici oneste (în particular prin etichetare) și consolidare a capacității administrative în vederea implementării și aplicării *acquis*-ului comunitar în domeniul politicii de calitate etc.

- Armonizarea Sistemului sui generis de protecție a soiurilor noi de plante cu cerințele internaționale și regionale în domeniu, prin perfecționarea cadrului normativ-legislativ național din domeniul PI conform evoluțiilor din legislația și practica europeană (Modificarea Legii privind protecția soiurilor de plante).

- Întru modernizarea condițiilor de testare a soiurilor noi de plante, anual s-au realizat colecții noi de plante pentru diferite culturi.

- Reprezentanții AGEPI și a CNTSP în fiecare an au participat la sesiunile grupurilor de lucru UPOV, perfecționând continuu instruirea cadrelor în domeniu. Totodată, au fost organizate vizite de lucru în scopul schimbului de experiență în diferite state membre ale UE.

- Evaluarea situației în domeniul respectării dreptului de autor și a drepturilor conexe și a măsurilor întreprinse pentru diminuarea pirateriei.

Obiectivul specific 4.3. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală.

Întru executarea acestui obiectiv al Planului de acțiuni și în temeiul recomandărilor experților europeni de asistență cărora a beneficiat Republica Moldova, a fost creat Observatorul respectării DPI (în continuare – *Observator*). Scopul creării lui a fost intensificarea cooperării autorităților publice în asigurarea DPI, asigurarea informării societății despre rolul PI în special a problemelor ce țin de contrafacere și piraterie, susținerea schimbului de date între autoritățile responsabile de asigurarea respectării DPI, precum și generarea unor rapoarte, studii analitice și statistice în domeniu, care ar permite o monitorizare eficientă a sistemului de asigurare a respectării DPI în Republica Moldova.

Din componența Observatorului fac parte reprezentanții din cadrul MAI, SV și PG, desemnați în temeiul Ordinului interdepartamental din 30-31.05.2012 „*Cu privire la cooperarea în scopul creării Sistemului Informațional unic în domeniul proprietății intelectuale*”. Fiecare dintre aceste instituții și-a propus realizarea unor acțiuni în scopul respectării drepturilor de proprietate intelectuală.

În perioada 2013-2015 au fost elaborate și publicate primele trei rapoartele naționale privind respectarea DPI în Republica Moldova pentru anii 2012, 2013 și 2014 cu tiraje de respectiv 600, 500 și 500 de exemplare, care au fost distribuite instituțiilor interesate din țară și străinătate. *Elaborarea și publicarea acestora* a constituit o dovadă a faptului că pe parcursul anilor 2012-2014 am asistat la o intensificare continuă a dialogului interinstituțional precum și a dialogului între instituții și mediul privat materializate în diverse seminare, mese rotunde, conferințe dedicate subiectului asigurării DPI

Un alt scop important al Observatorului este crearea unei platforme eficiente de comunicare interinstituțională în vederea sporirii gradului de transparență decizională, precum și în vederea creșterii competențelor colaboratorilor organelor de drept implicate în asigurarea respectării DPI. Astfel, în 2012 cu suportul proiectului „TWINNING”, și participarea instituțiilor de forță (MAI, INJ, CNA, PG, SV, Ministerul Justiției) au fost organizate următoarele evenimente: *Atelierul de lucru privind investigarea crimelor prin intermediul Internetului, Atelierul de lucru privind confiscarea rezultatelor activității infracționale, Seminarul de instruire privind investigarea crimelor în domeniul proprietății intelectuale, Seminarul privind protecția DPI, Seminarul privind impactul infracțiunilor împotriva DPI* etc.

Anul 2013, de asemenea, a fost foarte bogat în evenimente de acest gen, printre care:

- SV a inaugurat Muzeul mărfurilor contrafăcute. Primele exponate ale unor mărfuri contrafăcute, reținute de colaboratorii organelor vamale au fost expuse la Centrul de Instruire al SV;

- SV a organizat ședința cu genericul „*Colaborarea cu titularii de drepturi. Rezultate și probleme existente*”, la care au luat parte colaboratorii SV, reprezentanții EUBAM, AGEPI, precum și titularii de drepturi în domeniul PI și reprezentanții acestora, care a avut drept scop dezvoltarea mecanismului de conlucrare, schimbului de informații și cooperarea reciproc avantajoasă.

- La AGEPI, a avut loc ședința de lucru privind identificarea unor soluții eficiente pentru asigurarea respectării drepturilor asupra programelor de calculator și a operelor audiovizuale pe teritoriul Republicii Moldova, cu participarea reprezentanților MAI, PG și CCA.

- La AGEPI, a fost organizat seminarul de instruire în domeniul respectării DPI și anti-contrafacere, organizat în cooperare cu Asociația anti-contrafacere „REACT International” și Societatea civilă de Avocați „TURCU&TURCU”. Seminarul a avut drept scop extinderea relațiilor de cooperare cu organizațiile neguvernamentale și structurile guvernamentale, care activează în domeniul protecției și respectării DPI pentru identificarea de comun acord a acțiunilor de contracarare a contrafacerii mărcilor.

- AGEPI a semnat un Memorandum de cooperare cu Institutul Național al Justiției (INJ). Semnarea acestuia a facilitat conjugarea eforturilor ambelor instituții în vederea promovării și diseminării cunoștințelor cu privire la sistemul național de protecție și asigurarea respectării DPI în rândul angajaților din sectorul justiției Republicii Moldova.

- AGEPI, în colaborare cu Business Software Alliance (BSA) au organizat seminarul de instruire cu genericul „*Combaterea pirateriei programelor pentru calculator*”. Scopul evenimentului a fost familiarizarea ofițerilor de investigație cu instrumentele de combatere a fenomenului pirateriei programelor pentru calculator.

- AGEPI, în cooperare cu INJ, a organizat seminarul „*Particularitățile soluționării litigiilor ce țin de domeniul protecției proprietății intelectuale*”, la care au participat judecători și asistenți judiciari. Scopul seminarului a fost de a examina practica judiciară cu privire la litigiile din domeniul PI din ultimii ani. EUBAM a organizat traininguri pentru colaboratorii vamali pe probleme ce țin de depistarea produselor contrafăcute și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală la frontieră. Evenimentul a avut loc în incinta centrului de instruire a SV, Chișinău etc.

În anul 2014 în vederea conjugării eforturilor instituțiilor au fost organizate următoarele evenimente:

- trainingul pentru polițiști privind procedura de constatare a valorificării ilegale a programelor de calculator (AGEPI, Inspectoratul General de Poliție);

- seminarul privind combaterea contrafacerii medicamentelor, la care au participat reprezentanți ai Camerei de Comerț și Industrie Americane în Moldova, companiei SANOFI, MAI, SV, MEc, Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, AGEPI;

- lansarea *Campaniei de sensibilizare a elevilor asupra fenomenelor contrafacerii și pirateriei* în liceele din mun. Chișinău, organizată de către AGEPI în cooperare cu MEd, DGETS mun. Chișinău, ai cărei parteneri au fost BC „Mobiasbanca-Groupe Société Generale”, „Shopping Malldova”, Misiunea EUBAM, „Microsoft Moldova”, „Bestseller” și desfășurarea conferinței de presă, dedicate finalizării Campaniei.

- trainingul pentru ofițerii vamali privind respectarea DPI, cu participarea reprezentanților Misiunii EUBAM, SV, MAI, AGEPI, ai Serviciilor Vamale din Belgia și Polonia, titularii de drepturi.

- masa rotundă privind îmbunătățirea colaborării dintre autoritățile publice, responsabile de asigurarea DPI și titularii de drepturi, organizată de AGEPI în cooperare cu Cabinetul de Avocați și de Proprietate Industrială „Andra Mușatescu”, sub egida INTA,. Printre participanți se numără reprezentanții AGEPI, IGP, SV, PG, titulari de drepturi, reprezentanții autorităților din România.

- . organizarea

- seminarul regional privind respectarea DPI în statele din Europa din Sud - Est, la care au participat reprezentanții IGP, PG, SV, AGEPI, organizat de către Observatorul Uniunii Europene pentru respectarea DPI, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a României și Oficiul de Brevete al Bulgariei, cu suportul OHIM. etc.

- atelierul de lucru național în domeniul proprietății intelectuale pentru judecătorii din Republica Moldova (Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Chișinău, Judecătoria sect. Râșcani) organizat de OMPI, în cooperare cu AGEPI și INJ. scopul acestuia fiind sporirea competențelor judecătorilor privind soluționarea litigiilor în domeniul proprietății intelectuale etc.

Totodată, SV a elaborat sistemul de evidență (recepționare și procesare) a cererilor de intervenție a titularilor de drepturi în scopul depistării și prevenirii traficului ilicit de mărfuri contrafăcute ce includ drepturile de PI.

Diseminarea și gestionarea informației cu privire la cazurile de încălcare a DPI și de distrugere a mărfurilor contrafăcute, se efectuează prin intermediul paginii web a SV www.customs.gov.md, care se actualizează permanent în scopul informării publicului larg și agenților economici despre acțiunile întreprinse, conferințe de presă desfășurate, ședințele la care sunt invitați titularii și mass media. Pe parcursul anului 2014 au fost stabilite 4 profiluri de risc provocate de utilizarea produselor contrafăcute, au fost implementate diverse echipamente necesare de IT și sisteme de schimb de informații, ofițerii vamali au fost instruiți în diverse traininguri, seminare, ateliere, pe care le-am nominalizat mai sus..

În vederea sporirii capacității instituționale a MAI privind depistarea și investigarea fraudelor ce țin de PI, este organizat schimbul de informații analitice în cadrul ședințelor de lucru trimestriale.

A fost creat Centrul de Combatere a Crimelor Informatice în cadrul Inspectoratului Național de Investigații - una din prioritățile reformei MAI.

Are loc Instruirea continuă a lucrătorilor organelor de drept ce țin de depistarea, investigarea, urmărirea penală pentru sporirea nivelului de pregătire profesională a lucrătorilor MAI.

Au fost stabilite cele mai vulnerabile sectoare în care există un risc sporit de comitere a fraudelor în domeniul PI. Acestea rămân a fi piețele, centrele comerciale ce comercializează mărfuri contrafăcute importate ilicit, precum și rețelele clandestine de falsificare a produselor autohtone.

Un pas important pentru consolidarea capacităților instituționale a fost semnarea *Acordului de colaborare bilaterală între AGEPI și CC*, ce stabilește principalele direcții și mecanismele de colaborare dintre cele două autorități. Acordul de colaborare permite coordonarea eforturilor în vederea consolidării sistemului național de protecție și asigurare a respectării DPI, prevenirii și descurajării practicilor anticoncurențiale, inclusiv în domeniul PI.

În opinia CC obiectivele puse în sarcina instituției, conform Planului de acțiuni au fost realizate cu succes. Cu referire la impactul implementării Strategiei, CC consideră că constatarea faptelor materializate prin folosirea ilegală, integrală sau parțială a unei mărci, embleme de deservire, denumiri de firmă, a unui desen sau model industrial sau a altor obiecte de proprietate industrială, în conformitate cu legislația concurențială, este de natură să reprime acțiunile de concurență neloială ale întreprinderilor, să responsabilizeze întreprinderile și să promoveze protecția DPI.

Procuratura Generală, în raportul său, apreciază adecvat munca efectuată la acest obiectiv pe parcursul celor 3 ani, specificând că a fost creat un mecanism suficient pentru cooperarea autorităților naționale investite cu responsabilități în domeniul respectării DPI.

OBIECTIVUL GENERAL 5. Promovarea și dezvoltarea unei culturi înalte în materie de proprietate intelectuală, sensibilizarea și conștientizarea publicului larg cu privire la rolul proprietății intelectuale și sporirea interesului față de protecția și respectarea drepturilor de proprietate intelectuală

Obiectivul specific 5.1. Sporirea accesului la informațiile și cunoștințele din domeniul proprietății intelectuale

Actualmente, în Republica Moldova rolul proprietății intelectuale este conștientizat tot mai profund în calitate de factor-cheie al creșterii economice, valorificării activelor necorporale și impulsivității creativității în vederea soluționării problemelor economice, atragerii investițiilor, dezvoltării produselor cu valoare adăugată și conținut creativ. În această ordine de idei, în perioada de bilanț promovarea și dezvoltarea unei culturi înalte în materie de

PI, sensibilizarea și conștientizarea publicului larg cu modalitățile protecției și respectării DPI a continuat să fie una din direcțiile prioritare ale activității AGEPI.

Unul dintre cele mai eficiente instrumente de diseminare a informațiilor și informare a societății în domeniul PI este publicarea informațiilor pe pagina web a instituției. În perioada de raportare AGEPI a lansat versiunea nouă a paginii www.agepi.gov.md (anul 2012), care include compartimente dedicate atât aspectelor legislative, cât și procedurale de protecție a OPI.

În perioada de referință pe pagina web www.agepi.gov.md au fost publicate 519 informații (respectiv, pe ani - 158/161/179). De menționat că în această perioadă numărul vizitatorilor unici ai paginii web s-a mărit de 3 ori – de la 655726 în anul 2012, la 2122293 în anul 2014, ceea ce ne vorbește despre interesul diferitor categorii de utilizatori față de domeniul PI.

În aceeași perioadă a fost elaborată și lansată pagina de facebook a AGEPI, prin intermediul căreia sunt postate informații utile despre cele mai relevante evenimente organizate de AGEPI și lansate invitații de participare.

În perioada anilor 2012-2014 școlarizarea și informarea societății civile, instruirea, pregătirea și perfecționarea cadrelor în domeniul PI s-au intensificat prin diverse și multiple activități: simpozioane, conferințe și seminare științifico-practice, informațional-metodice, de școlarizare, de informare în mass-media, emisiuni radio și TV etc. Publicul-țintă l-a constituit specialiștii din domeniul PI, oamenii de afaceri, mandatarii autorizați, judecătorii, lucrătorii SV, specialiștii din cadrul MAI, PG, MAIA, cercetătorii, studenții și elevii etc.

Astfel, în perioada de raport, au fost organizate **166 de evenimente** (seminare tematice/ traininguri /atelieri de lucru) pentru diferite categorii de utilizatori, fiind școlarizate 13751 de persoane, inclusiv:

- pentru instituțiile din sfera științei/inovării - 21, respectiv pe ani: 8/7/6;
- pentru instituții de învățământ superior și preuniversitar –45, respectiv pe ani: 10/26/9;
- pentru întreprinderi, inclusiv IMM – 63, respectiv pe ani: 22/23/18;
- pentru autoritățile publice (MAI, SV, Procuratură) – 19, respectiv pe ani: 11/5/3;
- pentru bibliotecari – 18 (16 - teritoriu);

În anul 2014 a fost organizată *Campania de sensibilizare a elevilor din mun. Chișinău asupra fenomenelor contrafacerii și pirateriei* care a cuprins **68** de licee și **6400** de elevi.

În perioada anilor 2012-2014 au fost elaborate, actualizate și reeditate **74** titluri de broșuri din seria „*Biblioteca de PI*”, care au fost multiplicat într-un tiraj de **95907 ex.** și diseminate în cadrul a circa **243** de evenimente organizate de AGEPI sau la care a participat AGEPI cu comunicări și standuri informaționale (166 seminare și 77 expoziții).

În scopul sporirii gradului de informare a societății privind impactul negativ al fenomenelor contrafacerii și pirateriei asupra dezvoltării economice și a sănătății publice a fost elaborată și promovată pagina web www.stoppirateria.md.

Obiectivul specific 5.2. Instruirea și educarea în domeniul proprietății intelectuale prin intermediul sistemului de învățământ preuniversitar, universitar și postuniversitar

Activitatea de instruire, educare și perfecționare a cadrelor este extrem de importantă pentru însușirea de către specialiști și publicul larg a unor cunoștințe noi și tehnologii moderne în domeniile lor de activitate, perfecționarea calităților lor profesionale, pregătirea noilor specialiști în domeniul proprietății intelectuale.

În perioada de raportare, urmare întrevederii de lucru dintre conducerea AGEPI și MED, a fost emisă o recomandare a MED către instituțiile de învățământ superior din republică de a include în *curricula* universitară și programele de studii, cursul opțional „*Introducere în proprietatea intelectuală*”. Conform datelor statistice cunoscute, la moment disciplina – „*Dreptul PI*”, „*Managementul PI*” și alte 8 discipline axate pe protecția și valorificarea PI, a inovațiilor se predau în **17 instituții** de învățământ superior din republică.

De asemenea, în anul 2014, în cadrul proiectului TecTNet „*Rețeaua de Transfer Tehnologic*”, în comun cu USM, UASM, UTM și Universitatea de Stat A. Russo din Bălți, a fost elaborată prima curricula universitară pentru studii de masterat în domeniul PI. Acest curs de master include Modulul „*Dreptul și Managementul PI*”.

În perioada 2012-2014, AGEPI în comun cu instituțiile de învățământ superior au organizat **54** seminare de informare și instruire a studenților la universități, fiind instruite în total **2705** persoane.

La instituțiile preuniversitare, în cadrul a 9 seminare de instruire organizate de AGEPI au fost școlarizați cca. 470 de elevi.

În scopul promovării Sistemului național de protecție a proprietății intelectuale, susținerii și dezvoltării potențialului intelectual și creativ al tinerilor, motivării studenților care au manifestat rezultate apreciabile pe parcursul studiilor în domeniul proprietății intelectuale, în anul 2012 a fost instituită *Bursa AGEPI* în cuantum de 1000 lei, acordată pentru 4 studenți ai ASEM în perioada anilor 2012-2014.

În perioada de raport o atenție deosebită s-a acordat susținerii activității de cercetare și inovare în rândul elevilor, promovării continue a concursului republican anual „*Cel mai bun elev inovator*”. Concursul este organizat anual de AȘM, AITT, Universitatea AȘM, în parteneriat cu AGEPI și MEd. Astfel, pe parcursul a **3 ediții** ale concursului au fost prezentate **309** de lucrări ale elevilor din republică, care au demonstrat ingeniozitatea, creativitatea și capacitățile inventive ale concurenților în cele mai diverse domenii: chimie, fizică, biologie, mecanică, agricultură, energetică, radioelectronică, tehnologii informaționale, ecologie etc., și anume:

anul 2012 – 65 de lucrări din 20 de instituții de învățământ preuniversitar din republică,

anul 2013 – 149 de lucrări din 37 de instituții școlare de învățământ ale Republicii Moldova,

anul 2014 – 95 de lucrări prezentate de 87 de elevi din 30 de instituții de învățământ din toate raioanele republicii.

Lucrările prezentate au fost menționate cu diverse distincții și premii oferite de organizatori.

În vederea susținerii și promovării abilităților manageriale ale studenților, inclusiv în domeniul proprietății intelectuale, AGEPI în cooperare cu Facultatea Business și Administrarea Afacerilor ASEM a organizat, în perioada 2012-2014, 3 ediții (IV-VI) ale concursului economic cu genericul „*Azi student, mâine antreprenor*”.

Analizând activitățile desfășurate pe parcursul anilor 2012-2014 privind instruirea și educarea în domeniul proprietății intelectuale prin intermediul sistemului de învățământ preuniversitar, universitar și postuniversitar, putem concluziona că grație unei colaborări eficiente a AGEPI cu alte instituții și autorități publice cu abilități în domeniu, au fost obținute rezultate relevante. Indicatorii de progres înregistrați în domeniul ne arată o creștere a numărului de evenimente de informare și instruire organizate, o diversificare a tipului de activități (seminare, ateliere de lucru, lecții tematice), precum și o creștere a numărului de persoane instruite, pe diferite categorii de utilizatori (elevi, studenți, agenți economici, reprezentanți ai autorităților publice).

Obiectivul specific 5.3. Creșterea gradului de conștientizare a importanței drepturilor de proprietate intelectuală de către societate

Una din problemele actuale în domeniul PI este nivelul scăzut de conștientizare de către societate a importanței PI, necesității protecției, asigurării și respectării drepturilor de PI. În scopul atingerii obiectivului specific 5.3 în perioada de raportare au fost întreprinse următoarele activități:

-elaborarea și promovarea paginii web www.stoppirateria.md în scopul sporirii gradului de informare a societății cu referire la impactul negativ al fenomenelor contrafacerii și pirateriei asupra dezvoltării economice și a sănătății publice. În perioada 2012-2014 pagina web a înregistrat un număr de 31142 utilizatori unici. Totodată, Observatorul respectării DPI a

elaborat, a publicat și a plasat pe pagina web *Raportul național privind respectarea drepturilor de PI în Republica Moldova pentru anii 2012, 2013 și 2014*.

O atenție deosebită s-a acordat campaniilor publicitare în mass-media privind efectele negative ale contrafacerii și pirateriei și necesitatea respectării drepturilor de PI. Au fost organizate și desfășurate următoarele campanii:

- *Campania publică de sensibilizare a consumatorilor „Stop Pirateria și Contrafacerea”*.

În scopul mediatizării campaniei au fost elaborate 2 spoturi video în limbile română și rusă.

CCA a contribuit la mediatizare prin difuzarea în mod gratuit a materialelor la circa 70 de posturi TV și radio din țară. Totodată, aceste spoturi au fost difuzate în rețeaua de magazine „FIDESCO” (13 magazine din 6 orașe) și în 50 de troleibuze din Capitală.

Au fost elaborate și plasate 5 panouri publicitare de tip *billboard* în 5 sectoare ale orașului.

După lansarea campaniei publice, materialele informative au fost diseminate în cadrul a 11 seminare, 6 expoziții naționale (peste 21000 ex. de pliante distribuite) și în cadrul Conferinței studentești la ASEM din 26.04.12, rapoartele participanților fiind publicate într-o ediție specială.

S-a desfășurat Concursul de desen pentru elevi cu genericul „*Stop Pirateria și Contrafacerea*”, organizat de către AGEPI în cooperare cu MED și Uniunea Artiștilor Plastici din RM.

- *Campania de informare a producătorilor agricoli în domeniul IG, DO și STG*.

În anii 2013-2014, AGEPI a organizat 30 evenimente de promovare a informației privind sistemul național de protecție a IG, DO și STG. Activitățile de școlarizare au cuprins 910 persoane, printre care reprezentanți ai autorităților publice, apicultori, producători de fructe și legume din sectorul real al economiei etc.

În scopul preluării experienței internaționale în domeniul promovării brandului de țară și creșterii rolului PI, în special al mărcilor și IG, în crearea, dezvoltarea și promovarea imaginii pozitive a țării în străinătate, în perioada 1-3 septembrie 2014, la Chișinău s-a desfășurat misiunea de lucru a experților OMPI, în cadrul căreia a fost organizată o masă rotundă cu participarea autorităților publice desemnate prin HG RM și a producătorilor agricoli.

Campania de sensibilizare a elevilor asupra fenomenelor contrafacerii și pirateriei în mun. Chișinău. Aceasta a fost organizată de către AGEPI în cooperare cu MED și DGETS în perioada 3 martie – 24 octombrie 2014. Prin această acțiune organizatorii au informat și au sensibilizat elevii claselor a IX-XII-a din cadrul instituțiilor de învățământ preuniversitar (licee, școli de cultură generală) din mun. Chișinău despre riscurile și consecințele pe care le produce contrafacerea și pirateria asupra dezvoltării economice, sociale și culturale a țării. În proiect au fost implicate – 68 de instituții de învățământ și instruiți 6400 de elevi.

- *Seminare de promovare a domeniului DA și DC la universitățile din m. Chișinău*; În 2012-2014 au fost organizate 66 seminare tematice în instituții de învățământ preuniversitare și universitare, biblioteci, uniuni de creație, cu prezentarea rapoartelor privind protecția DA și DC); , fiind instruite 1940 persoane (studenți, profesori, bibliotecari, studenți, profesori, bibliotecari, oameni de creație).

Campania de sensibilizare și instruire a bibliotecarilor în domeniul PI. În anul 2014 au fost organizate **16 seminare** de informare și instruire la bibliotecile publice raionale, conform Ordinului directorului general AGEPI r. 59 din 31.03.2014. În total au fost instruiți circa **661 de bibliotecari**.

A fost asigurată desfășurarea Programului „*Intellectual Property Rights US Speaker*”(10-14.09.12), organizat de ambasada SUA în cooperare cu AGEPI și cu participarea reprezentanților titularilor de drepturi, autorităților publice, MAI, SV, CCA, AGEPI, judecătorilor, OGC-urilor, utilizatorilor de opere pprotejate de DA, Comisiei Parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media.

În perioada 2012-2014 au fost organizate 9 evenimente (seminare/ateliere de lucru și mese rotunde) privind investigarea crimelor prin intermediul Internetului, confiscarea rezultatelor activității infracționale, combaterea pirateriei în mediul audiovizual, combaterea contrafacerii și a pirateriei programelor pentru calculator, cu participarea reprezentanților MAI, SV, PG, CCA și experților internaționali cu suportul Proiectului *TWINNING* și *EUBAM*.

În vederea preluării celor mai bune practici de asigurarea respectării DPI, ajustării cadrului normativ-legislativ național în domeniul dat cu practicile internaționale și europene, în anul 2012 la Chișinău a fost organizat de către AGEPI în cooperare cu OMPI, *Simpozionul regional privind respectarea drepturilor de PI*. La simpozion au participat peste 70 de reprezentanți ai autorităților publice din 36 de țări, inclusiv din Republica Moldova.

A fost stabilită o colaborare eficientă cu INJ în vederea instruirii judecătorilor în domeniul PI. Astfel, în anul 2014, a avut loc *Atelierul de lucru național în domeniul proprietății intelectuale pentru judecători*, organizat de AGEPI cu suportul OMPI, cu participarea 68 persoane, inclusiv judecători, reprezentanții INJ, experți OMPI, reprezentanți de la Universitatea „N. Titulescu”, București; Cabinetele de Avocați și Proprietate Industrială „Andra Mușatescu”, România etc. În cadrul atelierului s-a realizat un schimb de experiență privind procesul de examinare a litigiilor ce țin de domeniul respectării DPI, aspecte teoretice, legislative și procedurale.

În scopul promovării realizărilor științifice și inovaționale în anul 2013 a fost organizat un eveniment de anvergură în cooperare cu AȘM, AITT și „Moldexpo” SA – Expoziția Internațională Specializată „INFOINVENT”. Programul expoziției a inclus desfășurarea Conferinței Inovaționale Internaționale cu genericul „*Inovațiile – suport pentru sporirea competitivității economiei naționale*”, în parteneriat cu ME, AȘM și AITT.

Totodată, în scopul susținerii și promovării spiritului creativ și inovativ din cadrul instituțiilor din sfera științei și inovării și întreprinderilor creative au fost organizate 3 concursuri tematice, și anume:

- Concursul „*Topul inovațiilor*”, edițiile III-V, organizatori ai acestei competiții intelectuale sunt AȘM, AITT în parteneriat cu AGEPI;

- Concursul republican „*Cel mai bun raționalizator al anului*” și „*Cel mai bun tânăr raționalizator al anului*”, organizat anual de Uniunea Inventatorilor și Raționalizatorilor din Republica Moldova „*Inovatorul*” în colaborare cu AGEPI și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova;

- Concursul „*Cupa Businessului Creativ Moldova*”, care este un concurs al ideilor creative de business și a fost organizat în premieră în Republica Moldova de către AO GEW Moldova (*Global Entrepreneurship Week*), în parteneriat cu AGEPI.

În vederea informării jurnaliștilor cu privire la ultimele evoluții în domeniul dezvoltării sistemului de protecție a PI, în perioada de raport au fost organizate 2 evenimente de informare a jurnaliștilor cu genericul „*PI în mass-media*” (un seminar de instruire la 14 decembrie 2012 și un off-line pentru jurnaliști – în luna februarie 2014). De asemenea, pe parcursul anilor 2012-2014, AGEPI a organizat o ediție a Concursului jurnaliștilor cu genericul „*Sa făurim viitorul țării cu PI*” pentru cea mai bună expunere a problemelor legate de dezvoltarea activității tehnico-științifice, inovaționale și de raționalizare din țară, precum și diseminarea informațiilor din domeniul PI. Scopul acestuia a fost susținerea, încurajarea și promovarea jurnaliștilor din mass-media republicană (presa scrisă și electronică - agenții de presă, ziare, reviste, portaluri; posturi de radio și TV) care abordează tematica de PI.

Din cele menționate putem concluziona că efortul comun al instituțiilor responsabile de protecția și asigurarea respectării DPI, precum și cu asistența acordată de partenerii și experții străini s-a reușit organizarea și desfășurarea cu succes a unor ample activități de informare, instruire și sensibilizarea a societății cu privire la necesitatea respectării DPI și efectele negative ale pirateriei și contrafacerii.

Obiectivul general 6. Dezvoltarea cooperării internaționale, regionale și bilaterale în domeniul proprietăți intelectuale și integrarea Republicii Moldova în spațiul intelectual internațional și european

În contextul realizărilor prezentului obiectiv și având în vedere direcția de dezvoltare strategică a țării, în perioada de raport Republica Moldova și-a concentrat eforturile cu precădere asupra procesului de integrare europeană a sistemului național de PI. Au fost consolidate relațiile în domeniul PI, atât cu instituțiile UE, cât și cu statele membre ale UE. În calitatea de autoritate națională de specialitate, AGEPI a fost implicată plenar în realizarea recomandărilor cheie ale Comisiei Europene pentru inițierea negocierilor asupra Acordului privind instituirea ZLSAC, efort culminat cu semnarea de către Republica Moldova, la 28 iunie 2014, a Acordului de Asociere, care la Titlul V, capitolul 9 (Drepturile de proprietate intelectuală) stipulează angajamentele asumate de către Republica Moldova și UE în materie de proprietate intelectuală în cadrul respectivului Acord. Odată cu aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 808 din 07.10.2014, AGEPI în cooperare cu instituțiile cu responsabilități în domeniul proprietății intelectuale au purces la implementarea măsurilor prevăzute de Planul de acțiuni menționat cu prezentarea trimestrială a informației asupra stadiului de realizare a acestora.

Au fost stabilite relații de colaborare cu instituțiile UE în domeniul PI, în special cu OHIM. În perioada de raport a fost organizată o întâlnire la nivel de conducere AGEPI - OHIM și trasate direcțiile de colaborare bilaterale pentru următoarea perioadă, materializată prin activități de instruire, schimburi de informații și consultanță, inclusiv stabilirea contactelor cu Observatorul UE pentru respectarea drepturilor de proprietate intelectuală.

Apropierea Republicii Moldova de OEB și semnarea la 16 octombrie 2013 a unui Acord de validare a brevetelor europene a constituit un pas important pentru integrarea Republicii Moldova în spațiul european de brevete. Acordul urmează să intre în vigoare după aprobarea Acordului de către Parlamentul Republicii Moldova și operarea modificărilor relevante în legislația națională. De menționat, că proiectele de legi pentru asigurarea implementării sistemului de validare au fost elaborate în anul 2014.

Întru asigurarea pregătirii Republicii Moldova pentru implementarea sistemului de validare a brevetelor europene dar și în scopul consolidării capacităților instituționale ale sistemului de protecție a brevetelor din Republica Moldova, AGEPI a negociat și semnat cu OEB programe bienale de acțiuni comune care prevăd instruirea cadrelor din domeniul PI, organizarea de activități comune în Republica Moldova, asistență consultativă și tehnică. În prezent, colaborarea cu OEB este realizată în baza Programului bienal de acțiuni comune AGEPI-OEB pentru anii 2014-2015.

O activitate importantă în realizarea sarcinilor stipulate este monitorizarea implementării acordurilor internaționale și regionale în domeniul proprietății intelectuale la care Republica Moldova este parte, participarea Republicii Moldova la negocierea unor noi acte internaționale în domeniul și urmărirea intereselor țării în cadrul acestor procese. În anii 2012-2014 Republica Moldova a participat la negocierea și semnarea a două tratate și anume: *Tratatul de la Beijing privind protecția interpretărilor audiovizuale* (26 iunie 2012) și *Tratatului de la Marrakesh pentru facilitarea accesului la operele publicate ale persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate* (28 iunie 2013).

Au fost consolidate și relațiile bilaterale cu OMPI, inclusiv prin semnarea, la data de 22 octombrie 2012, Memorandumul de înțelegere între Guvernul Republicii Moldova și OMPI privind cooperarea în domeniul proprietății intelectuale, semnat cu ocazia vizitei la Chișinău a Directorului General OMPI, dr. Francis Gurry.

La finele anului 2014, Republica Moldova era parte la 27 tratate internaționale în domeniul PI și 4 acorduri regionale, menținea relații de colaborare cu peste 30 organizații internaționale și naționale guvernamentale care dispun de responsabilități în domeniul PI,

inclusiv OMPI și oficiile de PI ale statelor membre, OMC, UNECE, UNESCO, UPOV, INTERPOL etc. Au fost menținute și dezvoltate relații de colaborare și cu organizațiile non-guvernamentale de specialitate, asociații ale titularilor de drepturi, precum *BSA*, *React-Network*, *INTA* etc. și organizate activități comune de informare și școlarizare în domeniul PI.

În anii de referință, AGEPI a organizat 72 de evenimente (seminare, conferințe, instruirii etc.) cu suportul și participarea experților internaționali și a asigurat reprezentarea Republicii Moldova în 163 de activități în domeniul PI organizate de partenerii din străinătate.

În perioada de raport, au fost implementate cu asistența UE și altor parteneri de dezvoltare o serie de proiecte de consolidare a sistemului de PI, inclusiv un proiect TWINNING, un proiect TEMPUS, o misiune TAIEX, dar și proiecte bilaterale precum ar fi Programul „US Speaker” etc. Două proiecte de asistență: proiectul OMPI *Realizarea studiului privind impactul industriilor creative asupra economiei Republicii Moldova* și proiectul TEMPUS *Rețeaua de Transfer Tehnologic* se află la etapa de implementare, urmând să fie finalizate în luna august 2015 și, respectiv, decembrie 2016.

II. ACȚIUNI ÎN PROCES DE EXECUTARE

În vederea finisării realizării unor acțiuni, executarea cărora continuă, vom face o trecere în revista a acestora, în ordine cronologică și în conformitate cu numărul de ordine a acțiunilor din plan cu indicarea denumirii, executorilor, motivelor realizării parțiale, propunerilor de îmbunătățire sau modificare a termenelor de executare.

Cu referire la acțiunile în proces de executare comunicăm ca din 13 acțiuni de acest gen, una este cu **termenul de realizare în 2012**. Ne referim la Acțiunea 4.3.3. *Crearea bazei de*

date automatizate care cuprinde informații referitoare la produsele-cheie, titularii de drepturi, persoanele interesate și datele de contact ale acestora.

Inițial, aceasta a fost planificată de SV, ulterior s-a decis de a crea o platformă unică IT. Proiectul de asistență privind implementarea unui sistem informațional de colectare, procesare și diseminare a datelor privind respectarea DPI a fost transmis Delegației UE la Chișinău și este în proces de pregătire pentru a fi transmis la Comisia Europeană, în vederea obținerii asistenței tehnice.

Două acțiuni în proces de executare sunt cu **termenul de realizare în 2013** (1.2.1 și 4.1.2).

Acțiunea 1.2.1. *Perfecționarea și introducerea în sistemul național de statistică a indicatorilor inovaționali ce reflectă potențialul de generare a cunoștințelor, capacitatea de inovare, proprietatea intelectuală, performanțele managementului inovării.*

Executorul de bază este Academia de Științe a Moldovei (Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic) în comun cu Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și Biroul Național de Statistică.

Începând cu anul 2012, la inițiativa AGEPI, în Anuarul Statistic al RM au fost introduse modificări în vederea reflectării unor modificări a PI. În anuar au fost incluse 4 tabele noi cu 34 de indicatori ai depunerii cererilor și acordării protecției obiectelor de proprietate industrială: invenții, soiuri de plante, desenelor/modelelor industriale, mărcilor începând cu anul 1995. Astfel, indicatorii proprietății industriale au devenit parte componentă a celei mai ample publicații ce cuprinde datele statistice demografice, sociale, economice ale RM.

În contextul executării aceleiași acțiuni, Institutul Dezvoltării Societății Informaționale (IDSI) al AȘM a elaborat *Studiul privind asigurarea suportului metodologic pentru monitorizarea indicatorilor Strategiei de Cercetare - Dezvoltare a Republicii Moldova până în anul 2020 în cadrul proiectului de cercetare al IDSI „Dezvoltarea suportului informațional pentru efectuarea studiilor scientometrice în Republica Moldova (infoScientic)”* cu participarea autorilor din cadrul AGEPI.

Din lipsa mijloacelor financiare și resurselor umane în cadrul BNS, etapa finală de introducere a indicatorilor inovaționali în sistemul național de statistică nu a fost realizată.

Executarea integrală a acțiunii 1.2.1. se prevede în cadrul Proiectului de Cooperare între Oficiul de Statistică al Suediei și BNS, finanțat de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), în anul 2015, odată cu demararea activităților în cadrul componentului „Statistica inovării”, care prevede elaborarea indicatorilor statisticii inovării conform cerințelor UE.

Acțiunea 4.1.2. *Elaborarea și adoptarea de către Comisia Națională de Proprietate Intelectuală a unor metodologii de evaluare a cauzelor și a amplitudinii fenomenelor contrafacerii și pirateriei, precum și a contribuției PI în economia Republicii Moldova.*

Responsabilii: Comisia Națională pentru Proprietatea Intelectuală; Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală; Ministerul Economiei; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Vamal.

Acțiunea este în proces de realizare.

Observatorul respectării DPI a analizat cauzele și impactul fenomenelor contrafacerii și pirateriei, acestea fiind în permanentă monitorizare prin generalizarea informațiilor prezentate de către MAI, SV, PG. Anual, începând cu anul 2012 se elaborează și se prezintă spre aprobare CNPI *Raportul național privind respectarea drepturilor de PI în Republica Moldova.*

Acțiunile în proces de executare **cu termenul de realizare 2014**, sunt următoarele (10 la număr):

1. Acțiunea 1.1.1. *Elaborarea unui studiu privind perfecționarea mecanismului de susținere a instituțiilor de cercetare și a centrelor universitare în vederea creării și promovării întreprinderilor spin-off și start-up inovative.* Termen de executare - 2014.

Responsabili: Academia de Științe a Moldovei; Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

Au fost identificate posibilitățile strategice ale instituțiilor de cercetare și ale centrelor universitare în vederea creării și promovării întreprinderilor spin-off și start-up inovative, precum și determinarea rolului AITT ca centru de conexiune a instituțiilor de cercetare și centrelor universitare cu întreprinderile spin-off și start-up inovative. A fost creat Grupul de lucru interdepartamental constituit din reprezentanții AITT și AGEPI. A fost analizat impactul mecanismului de susținere a instituțiilor de cercetare și a centrelor universitare în vederea creării și promovării întreprinderilor spin-off și start-up inovative, fapt care v-a contribui la susținerea și încurajarea activităților de inovare ale acestora bazate pe activitățile de cercetare și dezvoltare.

Procedura de cercetare va fi finalizată în trimestrul IV, 2015.

2. Acțiunea 1.2.4. *Crearea unei rețele de centre de transfer tehnologic, informație de brevet și engineering.* Termen de realizare - 2014. Responsabili: Academia de Științe a Moldovei (Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic).

Acțiunea nu s-a realizat din lipsă de finanțe. Se preconizează crearea unor astfel de centre în instituțiile de învățământ superior (universități) până în anul 2016, în cadrul proiectului internațional TEMPUS, finanțat de UE unde AITT este partener.

3. Acțiunea 1.2.5. *Crearea unui mecanism de susținere financiară a brevetării invențiilor în străinătate.* Termen de realizare - 2014. Responsabili: Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală; Ministerul Finanțelor; Academia de Științe a Moldovei.

În 2013 a fost elaborat și prezentat reprezentanților MEc, MIEPO, ODIMM, AITT și CCI *Studiul privind susținerea brevetării în străinătate și oportunitatea aplicării acestuia în Republica Moldova.*

Crearea unui mecanism de susținere financiară a brevetării invențiilor în străinătate este preconizată pentru anul 2015, urmare a faptului că Legea cu privire la AGEPI, nr. 114 din 03.07.2014 ce acordă Agenției dreptul de a sprijini brevetarea în străinătate a fost adoptată doar în iulie 2014. Acțiunile ce reies din executarea acestei Legi urmează a fi realizate în decursul a 12 luni de la publicarea acesteia. Actualmente, proiectul actului respectiv se află la etapa de elaborare.

4. Acțiunea 1.5.2. *Școlarizarea managerilor și a contabililor privind bazele evaluării și includerii proprietății intelectuale în capitalul social și bilanțul contabil al întreprinderilor și instituțiilor.* Termen de realizare - 2014. Responsabili: Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

Pe parcursul anilor 2012-2014 specialiștii AGEPI au participat cu rapoarte și comunicări ce au cuprins tematica economiei proprietății intelectuale, problemele evaluării și includerii OPI în calitate de capital social în bilanțul contabil în cadrul seminarelor naționale organizate pentru managerii de la IMM, din sistemul bancar, etc. Cursuri consacrate exclusiv tematicii în cauză n-au fost organizate, urmare a faptului că acestea n-au fost solicitate, dar și în așteptarea intrării în vigoare a noilor standarde de evidență contabilă începând cu ianuarie 2015, în care „activele imateriale” au fost redenumite în „imobilizări necorporale”. În 2015 se preconizează organizarea acestora de comun acord cu Centrul de instruire al ASEM.

5. Acțiunea 1.5.3. *Elaborarea și aprobarea criteriilor pentru atribuirea calificativului „întreprindere inovativă”, precum și pentru aplicarea categoriilor „tehnologie avansată”, „produs nou (inovativ)”.* Termen de realizare - 2014. Responsabili: Academia de Științe a Moldovei; Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic; Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

La ședințele grupului de lucru, instituit sub egida AITT s-a convenit referitor la principalele criterii ale atribuirii calificativelor „întreprindere inovativă”, „tehnologie

avansată”, „produs nou (inovativ)” care urmează a fi formulate și înaintate spre aprobare Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al AȘM.

Acordarea statutului de „întreprindere inovativă” agenților economici care practică activitate de inovare este un obiectiv primar, care urmează a fi realizat până în trimestrul III al anului 2015, aceasta ar genera crearea unui nou spectru de relații dintre cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic.

6. Acțiunea 1.6.3. *Crearea unui sistem informațional pentru transferul de inovații deschise (open innovations)*. Termen de realizare - 2014. Responsabili: Academia de Științe a Moldovei (Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic); Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

Sistemul informațional este în curs de elaborare. În anul 2015 AITT și-a propus crearea unei platforme de interacțiune business-știință pentru transferul de inovații deschise în scopul oferirii accesului agenților economici la tehnologiile moderne.

7. Acțiunea 3.5. *Elaborarea și implementarea unui Program național de combatere a contrafacerii și pirateriei*. Termen de realizare - 2014. Responsabili: Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, cu participarea instituțiilor abilitate în domeniul respectării drepturilor de PI.

În contextul combaterii contrafacerii și pirateriei în 2012-2013 s-a desfășurat campania „Stop contrafacerea și pirateria”; iar în 2014 *Campania de sensibilizare a elevilor asupra fenomenelor contrafacerii și pirateriei în Republica Moldova*.

Cheltuielile efective pentru desfășurarea acestor campanii au constituit:

anul 2012 - 191.63 mii lei;

anul 2013 - 41.02 mii lei;

anul 2014 - 254.10 mii lei.

Acțiunea a fost inclusă în planul SNPI 2015-2017.

8. Acțiunea 4.3.1. *Crearea sistemului automatizat de evidență și stocare a informației cu privire la traficul cu mărfuri contrafăcute și opere piratate*. Termen de realizare - 2014. Responsabili: Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal.

Executarea acțiunii va fi posibilă doar în anul 2016, conform *Planului SV privind finanțarea procesului de dezvoltare a „Sistemului informațional integrat vamal” pentru anii 2012-2016*, cu condiția identificării sursei de finanțare (aprox. 12.000.000 MDL).

9. Acțiunea 5.1.4. *Crearea și dezvoltarea centrelor regionale de informare în domeniul PI*. Termen de realizare - 2014. Responsabili: Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală; Ministerul Culturii în cooperare cu Camera de Comerț și Industrie; Asociația Bibliotecarilor din Moldova.

În scopul creării și dezvoltării centrelor regionale de informare în domeniul PI, a fost realizat un număr considerabil de măsuri preventive, inclusiv crearea parteneriatelor cu 14 biblioteci publice raionale.

Din anul 2014 sunt în derulare două proiecte lansate de AGEPI:

- Proiectul de creare a centrelor/punctelor de informare în domeniul PI în cadrul bibliotecilor publice raionale, membre ale rețelei NOVATECA, susținut de Ministerul Culturii și IREX Moldova/NOVATECA. În cadrul proiectului s-a desfășurat *Campania de informare și instruire a bibliotecarilor în domeniul PI*;

- Proiectul de promovare a informațiilor din domeniul proprietății intelectuale, inclusiv a informației de brevet și sporirea capacităților de acces și absorbție a informației de brevet și a inovațiilor deschise de către IMM-uri, care prevede crearea centrelor (punctelor) de informare în domeniul PI în cadrul incubatoarelor de afaceri din republică, susținut de ODIMM.

În anul 2014 s-a desfășurat prima etapă a acestui proiect, fiind organizate seminare de instruire a managerilor și rezidenților incubatoarelor de afaceri din republică în domeniul invențiilor și utilizării informației de brevet, mărcilor, desenelor și modelelor industriale.

Centrele de informare sunt menite să contribuie la promovarea și diseminarea informațiilor în domeniul PI în rândul populației, sporind astfel gradul de informare a populației și creșterea nivelului de cultură a acesteia.

Proiectul urmează a fi finalizat în anul 2015.

10. Acțiunea 6.12. *Implementarea proiectului comun AGEPI-OMPI privind „Crearea și dezvoltarea unei rețele de centre de proprietate intelectuală și transfer tehnologic” în cadrul a 5 instituții de învățământ superior din Republica Moldova.* Termen de realizare -2014.

Acțiunea este în proces de realizare.

Responsabili: Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți, Universitatea de Stat „B.P. Hașdeu” din Cahul.

Obiectivul propus pentru această acțiune este în proces de realizare în cadrul proiectului TEMPUS TecTNet, lansat la 1 decembrie 2013, finanțat de către UE. Astfel, a decăzut necesitatea solicitării asistenței d la OMPI. Totodată, OMPI contribuie la completarea fondului de literatură în domeniul PI a USM.

III. ACȚIUNI NEREALIZATE

Cu referire la acțiunile ce au rămas **neexecutate** constatăm doar 2 asemenea acțiuni, ceea ce constituie mai puțin de 2% din totalul acțiunilor din plan.

1. Acțiunea 1.4.2. *Efectuarea unui studiu privind modalitățile de îmbunătățire a gestiunii colective a drepturilor de autor și a drepturilor conexe.*

Termen de realizare -2014. Acțiune nerealizată.

Responsabili: Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală; organizațiile de gestiune colectivă.

Pentru realizarea *Studiului privind modalitățile de îmbunătățire a gestiunii colective a drepturilor de autor și a drepturilor conexe*, AGEPI a solicitat asistență tehnică de la OMPI. Având în vedere faptul că în perioada respectivă, Republica Moldova a beneficiat de suportul OMPI pentru realizarea unui studiu în domeniul industriilor creative, asistența pentru studiul menționat mai sus nu a fost acordată.

2. Acțiunea 1.4.7. *Negocierea unor contracte între Guvernul Republicii Moldova și marile corporații producătoare de softuri privind implementarea unui plan de furnizare a programelor instituțiilor guvernamentale.*

Termen de realizare -2013. Acțiune nerealizată.

Responsabili: Cancelaria de Stat cu participarea Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

Întru realizarea acestei acțiuni prin Dispoziția Prim-ministrului Republicii Moldova nr. 48-d din 13.06.2012 *cu privire la crearea Grupului de lucru pentru demararea dialogului între Guvernul Republicii Moldova și Compania „Microsoft”* în vederea colaborării pe termen lung, a fost constituit Grupul de lucru în componența căruia au fost incluși reprezentanții instituțiilor responsabile. În sarcina Grupului a fost inclusă formalizarea dialogului pentru standardizarea licențelor software în sectorul public și dezvoltarea parteneriatului cu Compania „Microsoft”, stabilirea etapelor concrete de colaborare și elaborarea unui plan de acțiuni pentru standardizarea licențelor software în sectorul public.

Contracte între părți privind crearea și implementarea unui plan de furnizare a programelor pentru instituții guvernamentale nu au fost negociate.

IV. IMPACTUL ȘI COSTURILE AFERENTE ALE IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

Impactul final al realizării activităților stipulate în Strategie ce țin de atingerea performanțelor specificate în Capitolul IV, practic nu dispune de indicatori cantitativ măsurabili. Acesta se manifestă în crearea unor condiții generale benefice pentru funcționarea economiei, sferei sociale, altor domenii de activitate, bazate pe aplicarea eficientă a

cunoștințelor, informațiilor, altor creații intelectuale și asigurarea protecției juridice adecvate a acestora.

Estimarea impactului poate fi efectuată doar în urma elaborării unor studii speciale a mediului antreprenorial, rolului cunoștințelor în dezvoltarea economică, climatului inovațional, unor sondaje a nivelului educației și culturii în domeniul PI, studierea capacităților instituționale a structurilor implicate în gestionarea domeniului PI, imaginea țării ca stat de drept, eficiența infrastructurii pieței. Totodată, o bună parte a indicatorilor cantitativi ai impactului Strategiei, se regăsesc în indicatorii de monitorizare și cei de progres, și vor fi expuși în compartimentele respective.

Perioada relativ restrânsă a primei etape (noiembrie 2012 –decembrie 2014) este insuficientă pentru estimarea impactului unei Strategii cu o sferă de activitate ce se extinde până în anul 2020. Activitățile stipulate sunt de lungă durată și vor genera efecte favorabile doar într-o perioadă îndelungată, inclusiv după finisarea termenilor Strategiei.

Costurile efective ale implementării primei etape a Strategiei au fost evaluate în baza informațiilor preluate din rapoartele financiare ale AGEPI. Dat fiind faptul că nici o instituție nu a prezentat informații referitor la costuri, prezentăm doar cheltuielile AGEPI, care este direct implicată în 74 % din acțiuni.

Costurile implementării prevederilor Strategiei în dinamică sunt expuse în Tabelul nr. 4. Remarcăm faptul că în perioada 2012-2014, pentru realizarea Planului de acțiuni, AGEPI a alocat mijloace financiare în cuantum de **8290,04 mii lei**, dintre care, pentru promovarea PI - **4328,66 mii lei**, ponderea acestor cheltuieli alcătuind 52,0%, deținând cota majoră în totalul cheltuielilor. Pentru dezvoltarea colaborării și cooperării cu organismele internaționale, regionale etc., a fost alocată o sumă în cuantum de **2745,03 mii lei**, constituind o pondere de 32,9% din totalul cheltuielilor.

Tabelul 3

Cheltuielile efective privind implementarea I-ei etape a Strategiei, mii lei

Nr.	Cheltuieli efective	2012	2013	2014	Total	Ponderea, %
1	Promovarea proprietății intelectuale, inclusiv	1282,34	1741,07	1305,25	4328,66	52,0
	<i>Cheltuieli pentru seminare, conferințe, cursuri</i>	735,16	615,56	499,98	1850,7	22,2
	<i>Organizarea și participarea la expoziții</i>	96,01	783,72	224,94	1104,67	13,3
	<i>Cheltuieli pentru publicitate</i>	226,39	115,16	326,20	667,75	8,0
	<i>Cheltuieli poligrafice</i>	108,30	115,82	150,61	374,73	4,5
	<i>Plata pentru abonare la ediții periodice și BD</i>	116,48	110,81	98,26	325,55	3,9
	<i>Alte cheltuieli</i>	0,00	0,00	5,26	5,26	0,1
2	Dezvoltarea cooperării internaționale, regionale, bilaterale în domeniul PI	953,58	853,13	938,32	2745,03	32,9
3	Perfecționarea și instruirea cadrelor	99,88	84,40	184,57	368,85	4,4
4	Implementarea sistemului de management al calității	246,46	40,32	6,43	293,21	3,5
5	Campania publică „STOP Contrafacerea și Pirateria”	191,63	41,02	257,65	490,3	5,9
6	Proiectul TWINING	43,68			43,68	0,5
7	Elaborarea mecanismului de monitorizare a tendințelor pieței OPI			30,00	30,00	0,4
8	Acordarea de burse anuale pentru studenții specialității de management a PI	14,00	12,00	8,00	34,00	0,4
9	Alte cheltuieli		2,69		2,69	0,0
	Total	2831,57	2774,63	2730,22	8336,42	100%

Totodată, cheltuielile pentru investițiile capitale în modernizarea sistemului tehnologiilor informaționale ale AGEPI pentru anii 2012-2014 efectuate conform prevederilor Strategiei și Planului de acțiuni au constituit **1769,87 mii lei**, inclusiv *400,15 mii lei* pentru elaborarea și implementarea sistemului de depunere on-line a cererilor de protecție a OPI și de achitare a taxelor.

Tabelul 4

Investițiile capitale în modernizarea sistemului tehnologiilor informaționale ale AGEPI

	2012	2013	2014	Total
Modernizarea sistemului tehnologiilor informaționale ale AGEPI, inclusiv:	416,44	687,12	666,31	1769,87
- <i>Calculatoare și monitoare</i>	<i>249,32</i>	<i>192,20</i>	<i>240,02</i>	<i>681,54</i>
- <i>Licențe noi și prelungirea licențelor pentru produsele software utilizate în AGEPI</i>		<i>85,71</i>	<i>24,72</i>	<i>110,43</i>
- <i>Echipament pentru server</i>		<i>118,13</i>	<i>275,70</i>	<i>393,83</i>
- <i>Echipament pentru rețea</i>	<i>11,97</i>	<i>6,03</i>	<i>42,37</i>	<i>60,37</i>
- <i>Programe Software</i>		<i>40,05</i>	<i>35,00</i>	<i>75,05</i>
- <i>Sistemul de depunere on-line</i>	<i>155,15</i>	<i>245,00</i>		<i>400,15</i>
- <i>Implementarea în cadrul SI e-AGEPI a Serviciilor Guvernamentale Mpay și Msign</i>			<i>48,50</i>	<i>48,50</i>

Prin urmare, costurile totale ale implementării primei etape a Strategiei pe parcursul anilor 2012-2014 suportate de AGEPI, au constituit **10106,29 mii lei**.

V. PRINCIPALII INDICATORI DE MONITORIZARE ÎN REALIZAREA PREVEDERILOR STRATEGIEI

Indicatorii ce urmează să reflecte impactul implementării Strategiei, de monitorizare ai realizării prevederilor sale , dar și indicatorii de progres, fiind destinați aprecierii diferitor aspecte ale implementării acesteia, în mod firesc admit unele repetări ale informațiilor privind caracteristicile cantitative ale executării sarcinilor stipulate.

Evoluția principalilor indicatori este expusă în tabelele și figurile ce urmează fiind însoțite de comentarii scurte privind manifestarea tendințelor generale, cauzele abaterilor de la scopurile propuse în Strategie.

Indicatorii de monitorizare reflectați în tabelele ce urmează, sunt redați în ordinea din Capitolul IV al Strategiei.

• **Numărul cererilor de brevetare a invențiilor, înregistrarea obiectelor de proprietate intelectuală, eliberarea titlurilor de protecție**¹ sunt expuse în tabelele nr. 5-10.

Tabelul 5

Depunerea cererilor de brevetare a invențiilor, a invențiilor de scurtă durată, a soiurilor de plante și eliberarea titlurilor de protecție

Anii	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Cereri depuse, inclusiv:	349	362	308	324	352	331
- solicitanți naționali	340	357	291	289	317	250
- solicitanți străini, inclusiv	9	5	17	35	35	81
Brevete eliberate, inclusiv:	329	341	236	204	209	217
- titulari naționali	315	331	232	200	201	205
- titulari străini	14	10	4	4	8	12

După cum rezultă din informațiile expuse în tabelul 5, cuantumul cererilor și eliberarea titlurilor de protecție a OPI pe parcursul ultimilor ani dispune de o tendință de stabilitate. Este un indicator bun pentru condițiile de criză economică și o motivare suficientă pentru inovare, caracteristică tuturor țărilor în tranziție.

Totodată, vom menționa că după adoptarea Legii privind protecția invențiilor nr. 50-XVI din 07.03.2008 și înlocuirea modelelor de utilitate cu brevete de invenție de scurtă durată, calitatea brevetelor de invenție clasice, în opinia experților, a crescut.

În tabelele 6-7 sunt prezentate principalele tendințe ale depunerii cererilor și acordării protecției pentru mărci și desene/ modele industriale.

Tabelul 6

Depunerea cererilor de înregistrare a mărcilor și acordarea protecției acestora

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Cereri depuse, inclusiv:	5277	5454	5794	5449	5870	5511
- solicitanți naționali	1211	1455	1508	1403	1547	1509
- solicitanți străini	4066	3999	4286	4046	4323	4002
Mărci protejate, inclusiv:	5017	4487	4451	3954	4250	5399
- titulari naționali	1044	750	924	765	783	901
- titulari străini, inclusiv	3973	3737	3527	3189	3467	4498
- calea națională	736	602	567	606	572	675
- calea internațională	3237	3135	2960	2583	2895	3823

¹ În continuare, sunt marcate cu bold titlurile indicatorilor de monitorizare a Strategiei

Tabelul 7

Depunerea cererilor de înregistrare a desenelor/modelelor industriale și acordarea protecției acestora

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Cereri depuse, inclusiv:	276	289	280	300	381	318
- solicitanți naționali	67	99	80	101	112	70
- solicitanți străini	209	190	200	199	269	248
DMI protejate, inclusiv:	297	254	251	229	281	
- titulari naționali	57	60	75	43	68	80
- titulari străini, total	240	194	176	186	213	196
- <i>calea națională</i>	25	28	9	4	17	2
- <i>calea internațională</i>	215	166	167	182	196	194

Odată cu adoptarea Legii nr. 139 privind dreptul de autor și drepturile conexe din 2010 se observă o creștere evidentă a înregistrărilor operelor audiovizuale și a operelor integrante. Aceasta se datorează faptului că „Moldova Film” S.A., a depus pentru înregistrare în perioada anilor 2009-2011 peste 200 de opere audiovizuale, care au fost create pe parcursul întregii sale activități. La fel și alte persoane fizice și juridice, care nu înregistraseră până la acel moment nimic din patrimoniul său. Pentru apariția și exercitarea dreptului de autor nu este necesară înregistrarea operei, nici alt act de notificare sau alte formalități. Autorul beneficiază de protecția dreptului de autor asupra operei sale prin însuși faptul de creare a ei.

În conformitate cu numărul planificat (200 cereri pentru 2014) de depunere pentru înregistrarea obiectelor protejate de dreptul de autor și drepturile conexe, se atestă o creștere de 11 la sută a numărului de cereri depuse. Datele sunt reflectate în Tabelul 8.

Tabelul 8

Înregistrarea operelor ocrotite de dreptul de autor și drepturile conexe

Obiecte ale protecției	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Opere literare	74	78	81	88	92	50
Opere științifice	29	60	52	59	58	69
Opere dramatice					3	0
Opere muzicale	21	18	38	24	21	6
Opere de artă plastică	29	30	64	10	5	10
Opere fotografice					0	0
Opere coreografice și pantomimă					0	0
Fonograme	47	43	48	38	34	39
Baze de date	2	1	4	2	2	0
Programe de calculator	21	27	16	17	32	26
Opere integrante	52	23	19	2	1	1
Emisiune a organizației de difuziune					5	1
Opere audiovizuale	83	32	88	9	0	4
Opere de artă aplicată	2	2	30	12	7	12
Opere de arhitectură					2	0
Opere monumentale și de sculptură					4	0
Hartă, plan					0	0
Opere derivate	0	1	0	0	0	5
Videograme				0	0	0
Interpretări				3	0	0
Total:	360	315	440	264	266	223

- **Brevetarea invențiilor moldovenesti în străinătate** este un punct extrem de vulnerabil al brevetării, urmare a taxelor inaccesibile aplicate în străinătate. AGEPI în calitate de oficiu receptor competent, recepționează cererile de brevetare în străinătate de la titularii brevetelor naționale, prin urmare dispune de informații privind depunerea cererilor. Acordarea protecției se efectuează de oficiile țărilor respective sau instituțiile internaționale și se comunică direct solicitanților. În aceste circumstanțe, AGEPI dispune doar de informația privind depunerea cererilor de brevetare în străinătate.

Totodată, în Tabelul 9 este reflectată informația referitor la cererile de mărci depuse prin Sistemul de la Madrid.

Tabelul 9

Depunerea cererilor OPI în străinătate de către solicitanții naționali din RM

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Cereri de brevetare a invențiilor, inclusiv:	4	9	15	7	1	1
- pe calea PCT	2	1	3	3	1	3
- pe calea CEAB	2	8	12	4	0	0
Cereri de înregistrare a mărcilor	16	48	42	59	50	71

Situația din ultimii ani în care se constată o activitate scăzută de brevetare a invențiilor în străinătate urmează a fi parțial depășită prin crearea mecanismului de susținere a brevetării în străinătate stipulat în Strategie.

- **Distribuirea cererilor de brevet de invenție în funcție de origine pe diferite sectoare ale economiei naționale** este reflectată în Tabelul 10.

Tabelul 10

Repartizarea cererilor de BI și BISD după categoriile de solicitanți naționali

Solicitanți	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	BI	BISD	BI	BISD	BI	BISD	BI	BISD	BI	BISD	BI	BISD
1. Academia de Științe a Moldovei	36	60	29	55	22	64	35	42	26	55	15	46
2. Instituții de învățământ superior	20	39	46	48	26	26	27	35	18	38	24	28
3. Instituții C-D din agricultură și industria alimentară	3	22	1	33	0	16	1	21	0	9	0	14
4. Instituții C-D din cadrul Ministerului Sănătății	1	7	1	2	4	3	0	4	1	1	0	3
5. Întreprinderi și organizații	0	4	4	4	2	5	1	0	1	9	1	1

6. Persoane fizice	76	62	58	58	43	64	29	70	21	99	27	64
TOTAL	136	194	139	200	97	178	93	172	67	211	67	156

Informațiile din tabelul 10 denotă o tendință de diminuare a ponderii întreprinderilor din sectorul real al economiei în brevetarea invențiilor, dar și celei ce le revine instituțiilor de cercetare ramurale din agricultură, industrie alimentară și medicină.

Din bazele de date AGEPI pot fi selectate, de asemenea, datele privind repartizarea brevetelor conform secțiunilor Clasificatorului Internațional de Brevete (CIB) ce reflectă destinația acestora. Aceasta este specificată în Tabelul nr. 11.

Tabelul 11

Repartizarea cererilor BI și BISS conform secțiunilor clasificatorului internațional de brevete

Denumirea secțiunii CIB	2012		2013		2014	
	BI	BISS	BI	BISS	BI	BISS
A - Necesități curente ale vieții	28	76	24	88	33	86
C – Chimie; metalurgie	46	32	44	21	79	15
F – Mecanică; iluminat; încălzire, armament; explozive	10	14	6	27	7	15
B - Tehnici industriale diverse; transport	15	22	5	24	4	11
G - Fizică	12	15	6	27	5	19
H - Electricitate	2	9	8	11	5	8
E - Construcții fixe, D – Textile; hârtie	2	7	3	15	6	4
Total	93	172	67	211	67	156

- **Numărul de brevete menținute în vigoare și vârsta medie a acestora** este, de asemenea, un punct extrem de slab al protecției invențiilor titularilor naționali pentru toate țările în tranziție. Numărul insuficient al acestora vizavi de țările dezvoltate este consecința aplicabilității reduse a invențiilor. Numărul brevetelor de invenție menținute în vigoare în ultimii ani este redat în Tabelul 12.

Tabelul 12

Numărul de BI, BISS, MU menținute în vigoare de titularii naționali la finele fiecărui an

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Brevete de invenție (BI)	1047	926	734	580	431	347
Brevete de invenție de scurtă durată (BISS)	22	174	337	427	513	556
Modele de utilitate (MU)	60	45	34	25	14	11
Total	1129	1145	1105	1032	958	914

Această tendință de diminuare a numărului de brevete menținute în vigoare poate fi depășită doar odată cu revigorarea motivației dezvoltării inovaționale a sectorului real al economiei naționale.

Concomitent cu reducerea numărului de brevete menținute în vigoare scade și vârsta medie a acestora, care este în corelație directă cu valoarea economică a brevetelor. Astfel, vârsta medie a brevetelor:

- la sfârșitul anului 2013 pentru brevetele naționale era de **6,5** ani; pentru cele străine – **14,1** ani.
- la sfârșitul anului 2014 pentru brevetele naționale era de **6,8** ani; pentru cele străine – **11,9** ani.

• Aceste date demonstrează interesul sporit al titularilor străini pentru brevetele menținute în vigoare și după 10 ani. **OPI valabile** sunt cele ce se mențin în vigoare. În cazul brevetelor de invenție situația a fost descrisă mai sus. În cazul mărcilor, menținerea în vigoare este asigurată prin procedura de reînnoire a înregistrării acestora după expirarea termenului de 10 ani. De regulă, în Republica Moldova cca 60% din mărcile înregistrate solicită reînnoirea înregistrării la expirarea termenului de 10 ani. AGEPI, cu jumătate de an până la expirarea termenului de 10 ani, expediază titularilor naționali notificări prin care îi informează referitor la procedura de reînnoire a înregistrării. De asemenea, publică lunar în BOPI lista mărcilor pentru care expiră termenul de valabilitate. Pe pagina web a AGEPI în BD „Mărci” sunt instrumentele de căutare ce permit de a selecta informația referitoare la „Mărcile în curs de expirare”, „Mărcile decăzute, aflate în perioada de grație”, „Lista titularilor ce au mărci în curs de expirare”, „Lista mandatarilor care reprezintă titulari cu mărci în curs de expirare”. Astfel, la 31 decembrie 2014 erau valabile 19802 de certificate (75% din numărul total de certificate eliberate), inclusiv 6447 certificate reînnoite, acestea din urmă constituind 33% din numărul certificatelor valabile.

O situație similară se înregistrează și în domeniul protecției designului industrial cu excepția unui termen de protecție limitat la 25 ani și acordarea inițială a protecției pentru 5 ani. Astfel, valabilitatea înregistrărilor pentru desene și modele industriale la 31 decembrie 2014 a constituit:

- Prin procedura națională: din 1485 certificate eliberate, erau valabile 592 (40%), dintre care 297 reînnoite, acestea constituind 50% din certificatele valabile.

- Prin procedura internațională: din 6682 de înregistrări internaționale, erau valabile 2560 (38%), inclusiv 1747 reînnoite, acestea constituind 68% din înregistrările internaționale valabile.

- **Numărul de tranzacții comerciale cu OPI înregistrate, inclusiv a OPI depuse în gaj** este expus în tabelele nr. 13-15. De menționat că înregistrarea la AGEPI a contractelor de comercializare a OPI este facultativă, numărul real al tranzacțiilor fiind mai mare.

Tabelul 13

Dinamica înregistrării contractelor de transmitere a drepturilor PI

Tipul contractelor	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Cesiune	131	134	219	153	181	160
Licență	17	13	20	27	21	30
Gaj	0	0	1	8	10	2
Franchising	4	0	2	3	2	10
Total	152	147	242	191	214	202

Tabelul 14

Repartizarea contractelor de cesiune pe obiecte de proprietate industrială

OPI	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Invenții	4	0	0	2	1	4
Modele de utilitate	0	0	0		1	0
Mărci	120	132	219	148	176	154

DMI	7	2	-	3	3	2
Total:	131	134	219	153	181	0

Tabelul 15

Repartizarea contractelor de licență pe obiecte de proprietate industrială

OPI	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Invenții	1	0	1	2	2	4
Modele de utilitate	0	0	0			
Mărci	16	13	19	25	19	25
DMI	0	0	0			1
Total:	17	13	20	27	21	30

Analiza informațiilor din tabelele 13-15 confirmă dominația contractelor de cesiune vizavi de celelalte modalități de înstrăinare și un trend excedent întrerupt al acestora. Numărul obiectelor gajate este minuscul, înregistrarea acestora la AGEPI fiind obligatorie.

- **Implementarea și valorificarea invențiilor** este factorul determinant al creșterii economice, însă practica, inclusiv cea internațională denotă faptul că majoritatea (cca 90%) din invențiile brevetate rămân neutilizate. AGEPI generalizează și prezintă BNS anual, datele pentru completarea raportului statistic 4–tn „Depunerea, implementarea și utilizarea invențiilor și propunerilor de raționalizare”. Prezenta formă de raportare statistică dispune de o veridicitate redusă, însă actualmente este unica. Pe parcursul anului 2015 BNS urmează să modifice statistica inovării în baza unei colaborări a BNS cu Oficiul de Statistică al Suediei.

Tabelul nr. 16 reflectă dinamica numărului de brevete (invenții, invenții de scurtă durată, soiuri de plante) utilizate în producție, numărul de brevete implementate în anul de raport, și efectul lor economic pe ani. Din diverse motive datele sunt incomplete, în multe cazuri lipsind informațiile privind valorificarea invențiilor și efectul economic al acestora.

Tabelul 16

Numărul de brevete de invenție utilizate și efectul lor economic

Indicatori	2010	2011	2013	2013
Numărul total de brevete de invenție utilizate	200	162	130	152
Numărul de brevete de invenție implementate în anul de raport	53	48	32	53
Efectul economic al brevetelor implementate, lei	144 783	0	5475	75364

- **Cuantumul surselor financiare utilizate la finanțarea cercetării și inovării și ponderea lor în PIB** reprezintă un indicator important al orientării inovaționale a creșterii economice. După o reducere drastică în anii 90 ai sec. XX și primii ani ai deceniului precedent, când ponderea acestora s-a diminuat până la 0,18% din PIB, odată cu adoptarea în 2014 a Codului cu privire la Știință și Inovare situația parțial s-a revigorat. Însă punctul slab în acest sens rămâne participarea capitalului privat în finanțarea cercetării și inovării. Evoluția în anii 2009-2014 a surselor financiare utilizate pentru cercetare și inovare sunt expuse în Tabelul 17.

Tabelul 17

Cuantumul surselor financiare utilizate la finanțarea cercetării-inovării și ponderea

lor în PIB, mil. lei

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total pentru sfera CDI, mil. lei	343,6	315,9	328,1	359,7	350,0	405,5
PIB	60429,8	71849,2	82349	87847	99200 ²	109000 ³
Ponderea în PIB, %	0,57	0,44	0,4	0,4	0,35	0,36

Din totalitatea enormă de modalități de stimulare și susținere a inovării (fiscale, tarifare, vamale etc.) aplicate în practica altor țări, Republica Moldova utilizează un segment relativ îngust.

Cele mai importante dintre acestea sunt:

1. Finanțarea directă a implementării unor rezultate ale cercetării prin finanțarea proiectelor inovaționale efectuate prin intermediul AITT;
2. Serviciile infrastructurii inovaționale, și în primul rând ale parcurilor științifico - tehnologice și incubatoarelor de inovare;
3. Acordarea unor facilități fiscale întreprinderilor ce elaborează produse informaționale, a costurilor operațiunilor de acordare de licențe și eliberare de brevete;
4. Acordarea unor facilități la achitarea tarifelor pentru protecția invențiilor instituțiilor din sfera cercetării și inovării (0,5%), IMM (85%), persoanelor fizice (0,5%);

În Republica Moldova, deocamdată nu se aplică creditele preferențiale întreprinderilor inovative, iar pentru realizarea proiectelor inovaționale nu se acordă vacanțe fiscale, lipsește capitalul venture, nu se susține brevetarea în străinătate.

• **Ponderea întreprinderilor inovative în totalul întreprinderilor din Republica Moldova** nu se cunoaște. În cele mai inovative țări din Occident aceasta este de cca 50%, în celelalte 25-30%. În țările din zona Europei de Est (Rusia, Ucraina, Belarus), conform opiniei experților, ponderea întreprinderilor inovative constituie 11-13%.

De regulă, întreprinderile se consideră inovative în cazul în care lucrările inovaționale domină în activitatea acestora, în unele țări fiind aplicați chiar și indicatori cantitativi ai ponderii produselor noi în cifrele de afaceri ale acestora.

În prezenta Strategie se prevede elaborarea unor criterii pentru atribuirea calificativului „întreprindere inovativă” (Acțiunea 1.5.3 din Planul de acțiuni), care este în proces de executare, fiind transferată spre executare integrală pentru anul 2015.

• **Numărul de rezidenți ai parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare**, reflectat în Tabelul 18, spre regret, stagnează în ultimii ani. Este consecința caracterului declarativ a unor facilități fiscale, acordate inițial rezidenților parcurilor, însă neaplicate în practică, dar și a motivației insuficiente a dezvoltării inovaționale.

Tabelul 18

Numărul de rezidenți ai parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare

Infrastructura inovațională	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Parcurile științifico tehnologice	27	25	24	16	20	29	25
Incubatorul de Inovare	2	4	7	6	6	10	8

² Date estimative

³ Date estimative

"Inovatorul"							
Total	29	29	31	22	26	39	33

- **Ponderele activelor imateriale** a fost calculată pentru Republica Moldova de către specialiștii AGEPI începând cu anul 1999. Doar începând cu anul 2009 ponderea acestora în activele pe termen lung a înregistrat un salt de la cca 1% la 5-6%. Acesta, în opinia experților se datorează unor eforturi de legalizare în Republica Moldova a software-ului. Creșterea ponderii activelor nemateriale este un proces firesc, care urmează a fi conștientizat de corpul managerial și de contabili. Acesta ține de obiectivitatea tabloului economic reflectat în bilanțurile contabile. Doar când acestea vor deveni un instrument real de gestionare a businessului, managementul va fi cointerestat ca toate activele să fie reflectate adecvat.

Evoluția ponderii activelor imateriale în activele pe termen lung în ultimii ani este expusă în Tabelul 19, iar a cuantumului acestora în Tabelul 20.

Tabelul 19

**Componența și dinamica activelor pe termen lung în Republica Moldova
(toate tipurile de proprietate), %**

Tipul activelor	2009	2010	2011	2012
Active imateriale	5,91	5,63	5,28	5,25
Active materiale	79,04	79,74	79,25	78,30
Active financiare și alte active pe termen lung	15,05	14,63	15,47	16,45
Total Active pe termen lung, %	100	100	100	100

După cum rezultă din informațiile prezentate în Tabelul 20, cuantumul absolut al activelor imateriale inclus în bilanțurile contabile ale întreprinderilor și instituțiilor din Republica Moldova este într-o continuă creștere.

Tabelul 20

Dinamica activelor nemateriale în bilanțurile contabile a întreprinderilor din Republica Moldova 2009-2012 (toate tipurile de proprietate)

Anii	Active nemateriale, mii lei
2009	7 796 132,4
2010	7 918 695,8
2011	7 968 374,6
2012	8 475 341,6
Total	32 158 544,4

- **Rata pirateriei și contrafacerii** este considerată unul dintre cele mai dificile subiecte ale respectării DPI în Republica Moldova. Până în prezent, evaluări speciale ale ratei pirateriei la nivel național nu au fost efectuate. Datele de care dispunem sunt fragmentate pe diferite segmente ale pieței și provin de la instituțiile internaționale de profil. Astfel, conform datelor „Business Software Alliance” rata software-ului piratat în Republica Moldova a constituit în anul 2011-90 % cu o valoare comercială de 45 mil de USD.

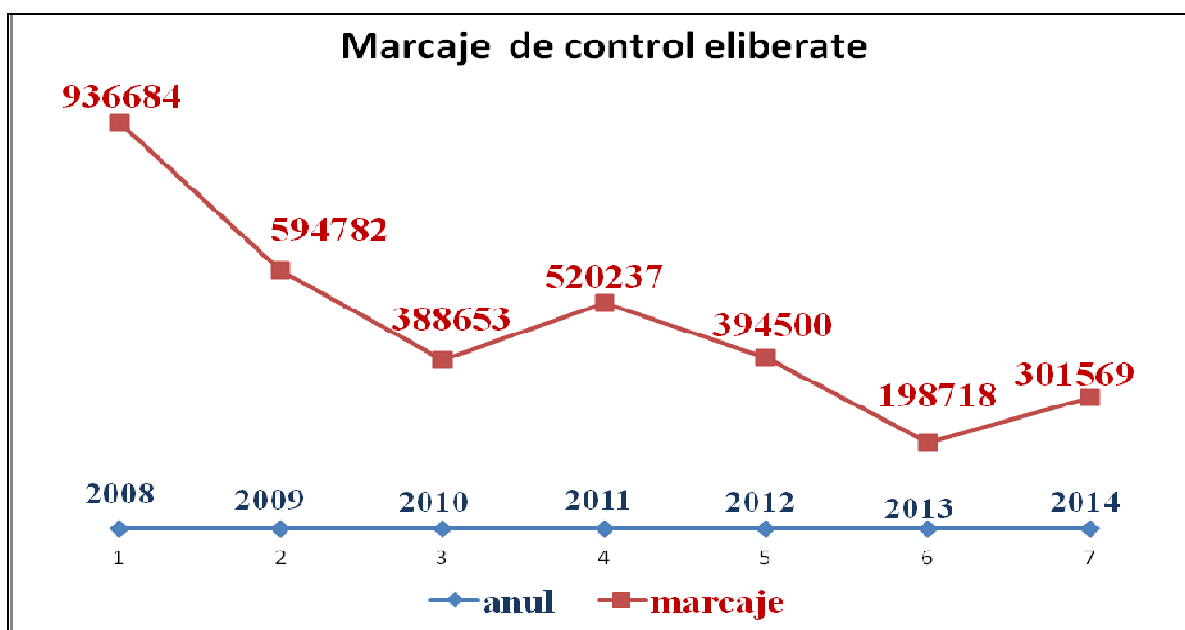
Cercetările efectuate în cadrul campaniei „STOP Pirateria și Contrafacerea” s-au axat pe percepția fenomenelor în cauză de către consumatori, soluțiile de contrafacere a acestora, depistarea ponderii celor ce au procurat cel puțin odată produse contrafăcute.

În anii. 2012 și 2013 au fost realizate primele rapoarte naționale privind respectarea DPI în Republica Moldova. În cadrul acestora au fost generalizate datele privind starea actuală

lucrurilor în asigurarea DPI în diverse sfere de activitate realizate de diferite instituții și organizații din țară, studiate cauzele și consecințele contrafacerii și pirateriei, eforturile diferitor instituții (MAI, SV, PG) în combaterea acestor fenomene.

- Începând cu anul 2005 **numărul marcajelor de control eliberate** a fost într-o stabilă diminuare. Marcajele de control se utilizează pentru protecția intereselor titularilor DA și ai DC, pentru combaterea producerii și difuzării ilegale a exemplarelor de opere și fonograme în Republica Moldova. Diminuarea este cauzată de dezvoltarea tehnologiilor informaționale, a mediului Internet și a posibilităților de accesare/descărcare a operelor în format digital, ceea ce a determinat renunțarea treptată de la suporturile materiale în promovarea și comercializarea operelor muzicale. În 2013 nu au mai fost solicitate marcaje de control pentru casete audio și casete video. Creșterea numărului marcajelor de control eliberate în anul 2014 este cauzată de faptul că titularul de drepturi „Orange” SA a avut un proiect grandios la sfârșitul anului și a achiziționat 170 000 marcaje care au fost aplicate pe albumul „Carlos's Dream”. Acest CD a fost oferit tuturor clienților care au cumpărat abonamente/cartele ale operatorului Orange. Datele privind eliberarea marcajelor de control în anii de referință sunt prezentate în Figura 1.

Figura 1

- Numărul de litigii cu implicarea obiectelor de proprietate intelectuală examinate în instanțele judecătorești** este un indicator funcțional al respectării DPI. Dinamica acestuia pe parcursul anilor 2009-2014 este reflectată în tabelul 21.

Datele statistice referitoare la litigiile cu implicarea OPI se divizează în 2 categorii: contestațiile examinate la Comisia de Contestații a AGEPI și litigiile examinate în instanțele judecătorești. În ambele cazuri, majoritatea absolută a litigiilor au ca obiect mărcile. Aceasta este o consecință a faptului că ponderea mărcilor în numărul OPI înregistrate este dominantă, dar și a utilizării comerciale intensive a acestora.

Informațiile privind activitatea Comisiei de Contestații, competența căreia ține de soluționarea pe cale extrajudiciară a contestațiilor depuse împotriva deciziilor de înregistrare/brevetare sau de respingere a cererilor de înregistrare/brevetare a OPI, sunt expuse în Tabelele 21-22.

Din numărul contestațiilor depuse în perioada 2009-2014 majoritatea se referă la mărci și constituie 97,5%, dat fiind faptul că acestea predomină în numărul total de OPI industriale depuse spre înregistrare la AGEPI.

Tabelul 21

Contestații depuse la Comisia de Contestații a AGEPI

OPI	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Total
Invenții	-	2	-	1	1	1	5
Desene, modele industriale	3	2	-	-	10	2	17
Mărci	137	112	135	170	169	141	864
Total	140	116	135	171	180	144	886

Tabelul 22

Contestații examinate, hotărâri și încheieri adoptate la Comisia de Contestații a AGEPI

	Anul						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Total
Mărci	179	105	131	141	182	145	883
Invenții	1	3	3	3		1	11
Desene, modele industriale	2	3	2		5	2	14
Modele de utilitate	5	0	0			0	5
Total contestații examinate soldate cu	187	111	136	144	187	148	913
Hotărâri cu drept de atac în instanța de judecată	169	95	123	130	167	133	817
Încheieri privind transmiterea spre reexaminare a dosarului	18	16	13	14	20	15	96

Începând din anul 2007, AGEPI publică pe site-ul său oficial informația referitoare la deciziile instanțelor de judecată pe cazurile de PI, însă nu toate deciziile sunt comunicate AGEPI, de regulă, doar cele în care aceasta este parte în proces.

În perioada anilor 2011-2014, din 553 de hotărâri/încheieri emise de Comisia de Contestații (cu drept de atac în instanța de judecată) au fost atacate 48 (8,67% din numărul total de hotărâri adoptate), dintre care 13 au fost anulate (2,35% din numărul total de hotărâri adoptate). Numărul redus de litigii ajunse în instanța de judecată atestă profesionalismul înalt al membrilor Comisiei de Contestații AGEPI.

Tabelul 23

Numărul de litigii cu implicarea obiectelor de proprietate intelectuală examinate în instanțele judecătorești

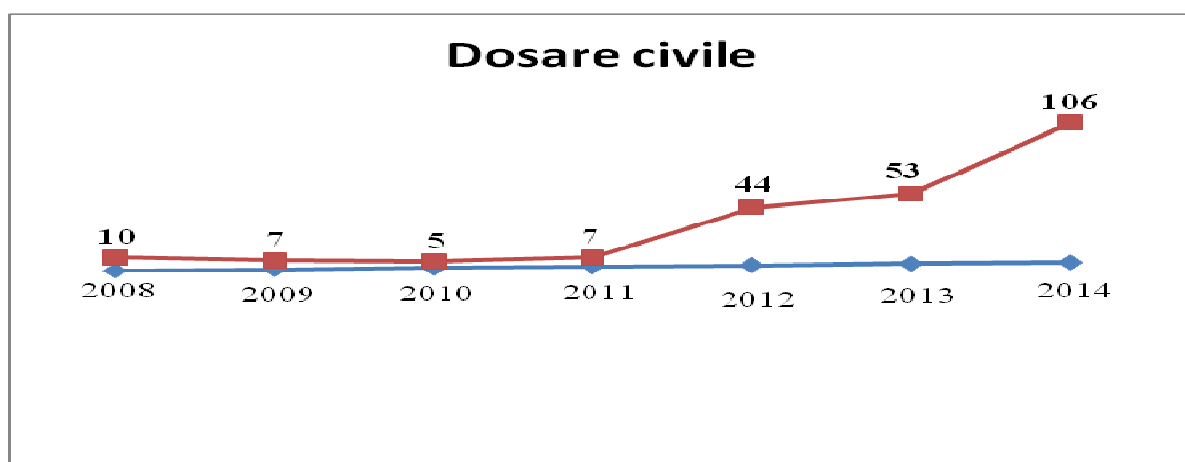
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Total
Cereri de chemare în judecată, total:	93	79	71	82	106	91	522
<i>Invenții</i>	4	-	2	3	6	1	16
<i>Desene/modele industriale</i>	6	4	3	7	4	5	29
<i>Mărci</i>	83	70	63	71	93	83	463
<i>Mărci notorii</i>	-	5	3	1	3	2	14

Nr. dosarelor judiciare în privința cărora s-au emis hotărâri	93	79	56	109	104	90	531
--	-----------	-----------	-----------	------------	------------	-----------	------------

Dosarele examinate în cadrul ședințelor de judecată pe litigii referitoare la încălcări ale dreptului de autor și drepturilor conexe se clasifică pe următoarele categorii: anularea certificatelor de înregistrare a operelor (6%), contestarea deciziilor/procedurii de avizare a OGC (23%), litigii referitoare la încălcarea DA (8%), încasarea remunerației de autor (63%). Creșterea numărului de dosare pe parcursul anilor 2012-2014 e generată de conflictul declanșat între organizațiile de gestiune colectivă din țară.

Figura 2

Participarea în cadrul ședințelor de judecată pe DA și DC

- **Controale privind respectarea DPI.** Mecanismul de control al respectării DPI la frontieră prevede aplicarea a două tipuri de controale: la cererea titularilor de drept și la inițiativa organului vamal (procedura *ex officio*) cu informarea titularului și inițierea ulterioară a procedurii judiciare.

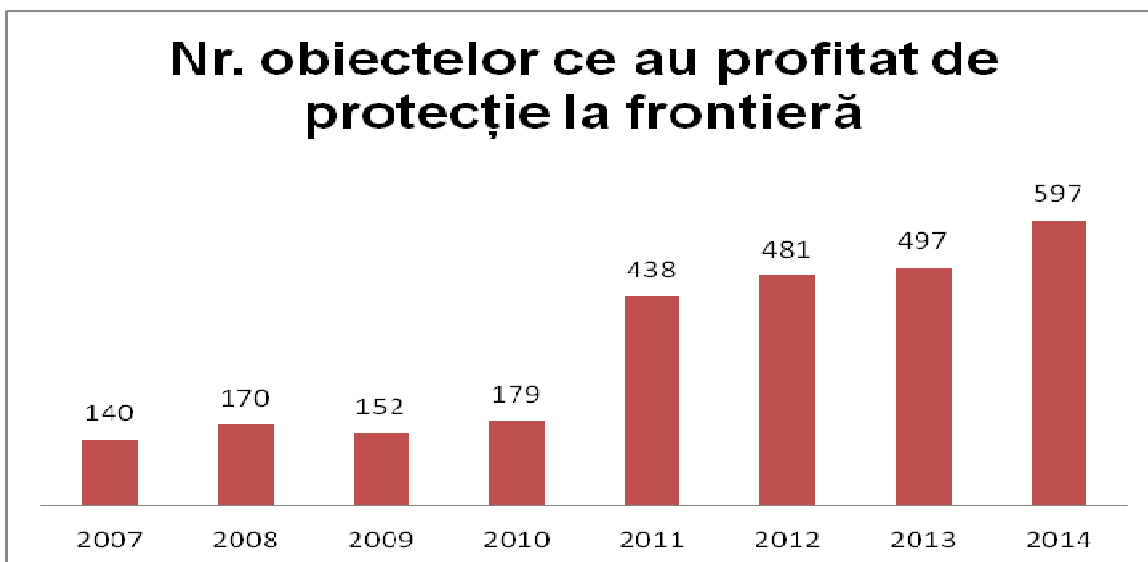
În anul 2012 din totalul de 43 de cazuri de rețineri de mărfuri susceptibile de a fi contrafăcute doar 5 au fost inițiate prin controale *ex officio*. În anul 2013 din totalul de 81 de cazuri de reținere de mărfuri, 47 s-au efectuat în baza cererilor de intervenție ale titularilor, 17 – din oficiu, iar altele 17 – prin proceduri combinate.

Direcția Investigare a Fraudelor Economice (DIFE) a MAI, de asemenea, efectuează controale privind încălcarea DPI. În anul 2014 au fost efectuate 82 asemenea controale, dintre care 9 în baza procedurii *ex officio*, celelalte în temeiul sesizărilor depuse de titularii de drepturi. În cadrul SV în 2014 au fost întreprinse 4 controale de acest gen.

- **Numărul dosarelor intentate în domeniul PI cu dispersarea pe obiecte** este reflectat în Tabelul 23. Referitor la prejudiciile cauzate, AGEPI nu duce o astfel de evidență, urmare a faptului că nu toate hotărârile de judecată i se comunică.

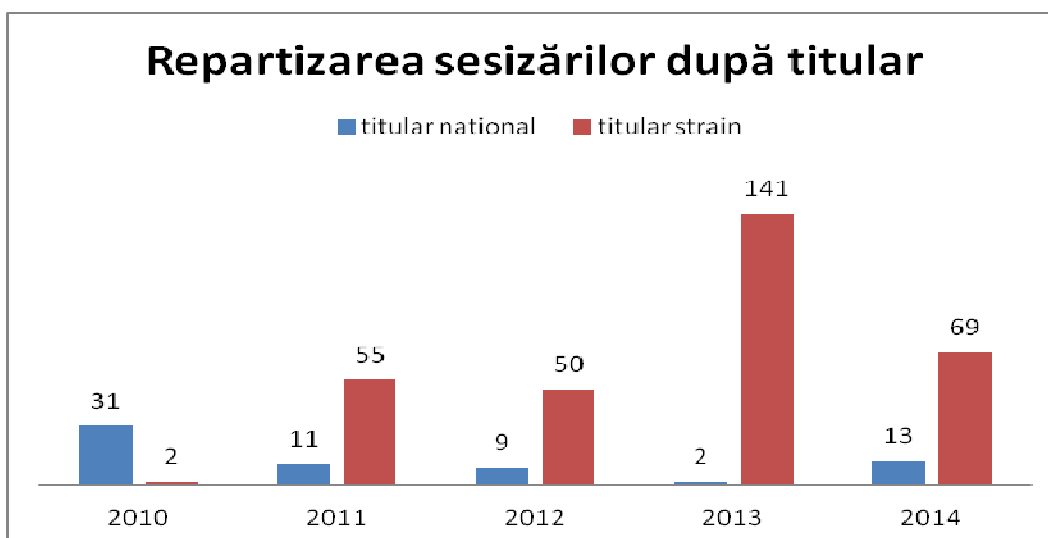
- **Numărul obiectelor ce beneficiază de protecție la frontieră** conform informației SV este în permanentă creștere și se reflectă în Figura 3.

Figura 3

Repartizarea sesizărilor privind încălcarea DPI între titularii străini și naționali este expusă în Figura 4.

Figura 4

- **Indicatorii monitorizării activităților de promovare a PI** sunt reflectați în Tabelul 24. După cum reiese din informațiile prezentate, valorile acestora dețin în majoritatea cazurilor o tendință de creștere continuă, iar în altele una de stabilizare. Analizând indicatorii de monitorizare a domeniului promovării PI și pregătirii cadrelor incluși în tabelul nominalizat, putem menționa că se atestă o creștere semnificativă a acestora în anii 2012-2014 față de perioada precedentă (2009-2011).

Astfel, în perioada de raportare a crescut de 2,6 ori numărul rapoartelor de cercetare documentară în bazele de date AGEPI (3476/1315) și de 1,6 ori a obiectelor cuprinse în acestea (5243/3576), eliberate de AGEPI la solicitarea agenților economici, instanțelor de judecată, executorilor judecătorești față de perioada precedentă.

În vederea promovării sistemului național de PI și școlarizării societății, în perioada de raport, au fost organizate de 2,7 ori mai multe evenimente față de perioada anilor 2009-2011 (166/62), s-a diversificat tipul de activități (seminare, ateliere de lucru, mese rotunde), inclusiv în anul 2014, în cadrul *Campaniei de sensibilizare a elevilor cu efectele negative ale fenomenelor contrafacerii și pirateriei*, au fost prezentate lecții tematice în 68 licee din mun. Chișinău. Se atestă o creștere a numărului de persoane instruite, pe diferite categorii de utilizatori (elevi, studenți, agenți economici, reprezentanți ai autorităților publice). Astfel, în

perioada de raport, au fost instruite de 8 ori mai multe persoane față de anii precedenți (13720/1614), dintre care elevi și studenți de 6,7 ori mai mulți (2697/400). Suplimentar la cele relatate, în anul 2014 în cadrul campaniei menționate au fost școlarizați 6400 elevi din mun. Chișinău.

AGEPI a acordat o atenție deosebită materialului informativ și publicitar care este pus la dispoziția solicitanților și beneficiarilor sistemului național de PI, actualizând permanent publicațiile din seria „Biblioteca de Proprietate Intelectuală”. Astfel, a crescut semnificativ de 5,1 ori numărul de materiale promoționale din domeniul PI, elaborate și diseminate (broșuri, pliante, cărți, fișe promoționale, ghiduri etc.). În perioada de raport acesta a constituit 95907 ex. față de 18922 ex. în anii precedenți.

Tabelul 24

Indicatorii monitorizării activităților de promovare a PI

Nr. d/o	Denumirea indicatorului/Anul	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Numărul de centre de informare în domeniul PI organizate în teritoriul țării	Crearea centrelor de informare se va efectua în cadrul etapei a II-a de implementare a Strategiei, în perioada de referință au fost semnate 14 acorduri de colaborare cu bibliotecile publice raionale					
2.	Numărul de cercetări documentare executate, repartizate pe OPI (nr. rapoarte/nr. OPI)	362/ 567	421/ 728	532/ 2281	654/ 807	926/ 1357	1896/ 3079
3.	Numărul de seminare și conferințe organizate, inclusiv	17	16	29	41	67	58
	<i>naționale</i>	11	13	16	31	60	55
	<i>cu participare internațională</i>	6	3	13	10	7	3
4.	Numărul de persoane școlarizate în domeniul PI	511	244	859	2612	2379	8760
	<i>în cadrul cursurilor de instruire</i>	22	15	17	14	12	16
	<i>în cadrul seminarelor, meselor rotunde, atelierelor de lucru (evenimente /persoane instruite)</i>	1 /489	9 /229	19/ 842	54 /2609	74/ 2367	126/ 8744, Inklusiv: 6400elev 630 stud.
5.	Numărul de cadre didactice și studenți instruiți în domeniul PI (seminare/cadre didactice /studenți)	4/4/10 0	4/4/100	8/8/200	19/19/ 862	29/29/ 1205	8/8/630
6.	Numărul de expoziții de promovare a PI organizate în țară și peste hotare:	22	25	26	28	25	24
	<i>numărul expozițiilor în țară</i>	15	15	16	23	19	17
	<i>numărul expozițiilor peste hotare</i>	7	10	10	5	6	7
7.	Numărul de emisiuni radio și TV organizate pe tematica PI	15	14	17	40	16	30
	Numărul de campanii de informare a publicului organizate, inclusiv:				1	2	2
	<i>- Campania publică de sensibilizare a consumatorilor „Stop pirateria și contrafacerea”;</i>				1		
	<i>- Campania de informare a producătorilor agricoli în domeniul IG, DO și STG;</i>					1	
	<i>- Campania de sensibilizare a elevilor asupra fenomenelor contrafacerii și pirateriei în mun.</i>						1

	<i>Chișinău;</i>						
	<i>- Seminare de promovare a domeniului DA și DC la universitățile din m. Chișinău;</i>					1	
	<i>- Campania de sensibilizare și instruire a bibliotecarilor.</i>						1
8.	Numărul de materiale promoționale din domeniul PI elaborate și diseminate (titluri/exemplare)	44 / 5528	61/ 4412	52/ 8982	41/ 38836	74/2471 3	64 / 35358

Rezultatele scontate ale implementării Strategiei urmează a fi totalizate la expirarea termenelor acesteia, în urma unei analize integrale a evoluției indicatorilor de monitorizare și a celor de progres axați pe totalitatea caracteristicilor cantitative și calitative ale rezultatelor atinse.

VI. PRINCIPALII INDICATORI DE PROGRES ÎN REALIZAREA STRATEGIEI

Conform prevederilor Strategiei, stipulate în capitolul V, prima etapă în realizarea ei a fost axată preponderent pe definitivarea mecanismelor de încurajare a activității de inovare, perfecționarea infrastructurii sistemului de PI, elaborarea programelor de studii și introducerea graduală a disciplinelor de PI în instituțiile de învățământ, consolidarea capacităților instituționale cu atribuții și responsabilități în domeniul PI, consolidarea

capacităților funcționale ale organizațiilor de gestiune colectivă, dezvoltarea sistemului de protecție a IG, DO și STG, organizarea campaniilor de sensibilizare a publicului privind daunele fenomenului de piraterie și contrafacere.

Astfel, indicatorii de progres ai Strategiei urmează să se manifeste plenar pe parcursul etapelor ulterioare, mai ales spre finele etapei a treia, dar și după anul 2020, deoarece principalele acțiuni prevăzute sunt cu efecte de lungă durată.

Concomitent, vom atenționa asupra faptului că la momentul elaborării și adoptării Strategiei aceasta era unica strategie în domeniul cercetării, dezvoltării, inovării și proprietății intelectuale din Republica Moldova, încorporând și o totalitate de activități ce țin de domeniul cercetării și dezvoltării inovaționale. În aceste condiții în calitate de responsabili pentru mai multe acțiuni de acest gen în Planul de acțiuni pentru anii 2012-2014 pentru implementarea Strategiei sunt incluse AȘM, MEC, alte ministere și departamente și instituțiile, din subordine ce efectuează cercetări științifice și coordonează activitățile de inovare. Ulterior, Guvernul a adoptat alte două strategii⁴, care într-o anumită măsură dublează unele prevederi ale Strategiei. În mod firesc instituțiile ce au inițiat elaborarea lor (MEC și AȘM) fiind în primul rând responsabile pentru realizarea prevederilor acestora, și-au axat eforturile preponderent pe acțiunile stipulate în documentele nominalizate. Prin urmare, unele prevederi ale Planului de acțiuni a Strategiei 2012-2014 au rămas fără acoperire, altele au fost dublate de acțiuni similare din strategiile menționate.

O parte din indicatori de progres pot fi urmăriți în baza dinamicii indicatorilor de monitorizare. În cele ce urmează, pentru a evita repetările ne vom axa doar pe indicatorii de progres ce nu rezultă din cei de monitorizare.

Totodată, realizarea unor indicatori de progres ai Strategiei depășește prerogativele instituțiilor implicate în activitățile de elaborare, acordare a protecției și implementare practică a creațiilor intelectuale.

Printre acestea, vom menționa în primul rând **creșterea resurselor financiare alocate de către stat și sectorul privat în cercetare-inovare până la nivelul mediu european**. Conform recomandărilor UE ponderea acestora în PIB urmează să atingă 3% din PIB cu dominarea cotei sectorului privat. Cheltuielile Statului pentru cercetare și inovare în ultimii ani au evoluat neuniform ponderea lor în PIB diminuându-se parțial, fapt cauzat de statutul de cea mai săracă țară din Europa (vezi Tabelul 17). Totodată, cuantumul total a surselor utilizate pentru finanțarea cercetării-inovării este în creștere.

În Republica Moldova statistica oficială nu reflectă în mod special ponderea sectorului privat în finanțarea cercetării și inovării. Dispunem doar de forma Statistică 4-tn care reflectă în mod integral cheltuielile sectorului public și a celui privat pentru activități inventive și de raționalizare și cuantumul cofinanțării proiectelor inovaționale din sursele extrabugetare realizate prin intermediul AITT (investițiile atrase).

Cheltuielile menționate sunt reflectate în Tabelul 25:

Tabelul 25

Cheltuieli pentru inovare și raționalizare, mii lei

	2009	2010	2011	2012	2013
--	------	------	------	------	------

⁴ Strategia de cercetare-dezvoltare a republicii Moldova până în 2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.920 din 7 noiembrie 2014;

Strategia Inovațională a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 "Inovații pentru competitivitate", aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.952 din 27 noiembrie 2013;

Cheltuieli pentru inovare și raționalizare efectuate de întreprinderile ce prezintă raportul statistic 4-tn	832,353	689,799	308,374	977,756	1 155,290
Investiții atrase în inovare prin cofinanțarea proiectelor inovaționale promovate de AITT	7249,60	9833,45	7818,96	9371,80	9587,40

Printre indicatorii de progres ce nu se regăsesc în indicatorii de monitorizare este **numărul de invenții brevetate, raportate la 1 mil. de populație**, în privința căruia vom menționa că acesta, pe parcursul ultimilor ani, după cum rezultă din Tabelul 26 a înregistrat o descreștere. Este o consecință a diminuării activității inventive a sectorului real al economiei naționale, care în ultimii ani a scăzut semnificativ. De menționat că în anii 90 ai sec. XX și primul deceniu al sec. XXI întreprinderile depuneau 30-40 de cereri de brevete anual. Demotivarea activității inovative a acestora este consecința prezenței abundente în RM ai altor factori de producție (materiali, forța de muncă etc.) decât cei ce provin din inovare.

Până în anii 2008-2009 indicatorul "Numărul brevetelor la 1 mil. populație RM" s-a situat la nivelul țărilor central europene (Cehia, Slovacia, Polonia, Ungaria – 80-100 brevete la 1 mil. populație). Actualmente, situația înregistrează o ușoară diminuare a numărului de brevete la 1 mil. de locuitori.

Tabelul 26

Indicatorii depunerii cererilor și brevetării per capita și la 1 mld. USD

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Numărul populației, mil. locuitori	3,5727	3,5675	3,5637	3,5604	3,5595	3,5595
PIB, mil. \$	6,05626	5,437562	5,813014	7,016163	7,284205	7,982913
PIB pe locuitor, mii \$	1696	1525	1632	1971	2 046	2 243
Cereri depuse pentru:						
<i>brevete de invenție</i>	272	136	139	97	93	67
<i>brevete de invenție de scurtă durată</i>	62	194	200	178	172	211
<i>soiuri de plante</i>	30	10	18	16	24	39
TOTAL cereri	364	340	357	291	289	317
Titluri de protecție eliberate						
<i>brevete de invenție</i>	247	280	125	61	47	57
<i>brevete de invenție de scurtă durată / certificate pentru modele de utilitate</i>	21	40	181	156	133	123
<i>soiuri de plante</i>	12	13	25	15	20	21
TOTAL brevete	280	333	331	232	200	201
Cereri la 1 mil. populație pentru						
<i>brevete de invenție</i>	76	38	39	27	26	19
<i>brevete de invenție de scurtă durată</i>	17	54	56	50	48	59
<i>soiuri de plante</i>	8	3	5	4	7	11
TOTAL cereri	102	95	100	82	81	89
Titluri de protecție eliberate la 1 mil. populație pentru:						
<i>brevete de invenție</i>	69	78	35	17	13	16
<i>brevete de invenție de scurtă durată / certificate pentru modele de utilitate</i>	6	11	51	44	37	35

<i>soiuri de plante</i>	3	4	7	4	6	6
TOTAL brevete	78	93	93	65	56	56
Cereri la 1 miliard PIB (USD) pentru:						
<i>brevete de invenție</i>	45	25	24	14	13	8
<i>brevete de invenție de scurtă durată</i>	10	36	34	25	24	26
<i>soiuri de plante</i>	5	2	3	2	3	5
TOTAL cereri	60	63	61	41	40	40

În contextul **asigurării stabilității înregistrării IG, DO și STG**, vom menționa acordarea protecției în anul 2013 pentru patru indicații geografice noi: „Codru”, „Valul lui Traian”, „Divin” și „Ștefan Vodă”. Au fost identificate și alte IG, DO și STG cu un potențial înalt de înregistrare din vinificație, cultivarea nucilor, prepararea diferitelor bucate etc. Solicitanților acestora, AGEPI le acordă consultanță și asistență în perfectarea documentelor aferente depunerii cererii.

Elaborarea documentelor pentru fiecare cerere de protecție a IG, DO și STG este o activitate nouă pentru RM, extrem de complexă și anevoioasă. Solicitanții nu întotdeauna conștientizează beneficiile protecției acestor obiecte de proprietate intelectuală. Doar familiarizarea cu realitățile pieței europene va genera un impuls în protecția acestora. Prin urmare, este foarte importantă experiența țărilor UE, care dispun de un sistem de înregistrare dezvoltat, în acordarea consultanței solicitanților și în examinarea cererilor de acordare a protecției juridice.

Asigurarea creșterii remunerației colectate de organismele de gestiune colective a dreptului de autor și a drepturilor conexe a fost împiedicată de declanșarea unui conflict de lungă durată între ONG din RM. Urmare a acestuia au fost intentate câteva dosare, din acest motiv, pentru o anumită perioadă de timp a fost stopată activitatea de colectare a remunerațiilor, fapt ce a distorsionat temporar funcționarea sistemului.

După cum rezultă din indicatorii de progres și cei de monitorizare, beneficiile realizării acțiunilor stipulate în Strategie încă nu s-au manifestat pe deplin. O astfel de stare a lucrurilor este absolut firească, deoarece activitățile în domeniul promovării cunoștințelor inovației și imaginii dispun de o anumită inerție, însăși Strategia fiind adoptată doar la sfârșitul anului 2012.

Diminuarea în ultimii ani a unor indicatori ai Strategiei demonstrează actualitatea elaborării și adoptării acesteia și a acțiunilor stipulate în Planul de acțiuni în vederea depășirii tendințelor negative.

CONCLUZII

Prima etapă a implementării Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020 a fost axată pe crearea condițiilor generale pentru tranziția societății moldovenești la valorile societății cunoașterii, la calea inovațională a creșterii economice.

Totodată, criza economică, dar și cea politică din zonă au constituit principalele obstacole care nu au permis realizarea cu succes și integrală a tuturor sarcinilor stipulate.

După cum rezultă din totalizarea în cadrul prezentului Raport, ministerele, instituțiile subordonate acestora au făcut față sarcinilor stipulate în Strategie, urmând ca la etapele ulterioare să-și continue activitatea în aprofundarea lucrărilor inițiate.

Vom menționa faptul că la sfârșitul anului 2014 a avut loc o vizită de lucru a experților OMPI, scopul căreia a fost evaluarea implementării Strategiei și a Planului de acțiuni. Republica Moldova a fost una din țările pilot care au beneficiat de asistența OMPI în procesul de elaborare a Strategiei naționale în cadrul Proiectului OMPI de acordare a asistenței statelor membre în elaborarea strategiilor naționale în domeniul PI.

În cadrul mesei rotunde, organizate la AGEPI cu participarea experților OMPI, reprezentanților instituțiilor implicate în realizarea Planului de acțiuni a avut loc un schimb de opinii pe marginea realizărilor obținute pe parcursul primei etape de implementare a Strategiei naționale, problemelor existente, precum și a priorităților. Reprezentanții mai multor instituții au specificat că asemenea întâlniri sunt foarte utile deoarece contribuie la o percepție sistemică mai profundă a domeniului PI.

Concluziile experților OMPI referitoare la realizarea Planului de acțiuni pentru perioada 2012-2014 au fost pozitive, s-a specificat că Planul de acțiuni este un document multilateral și ambițios, și în pofida faptului că proiectul este de proporții mari și a impus implicarea multor organizații, prima etapă a Strategiei a fost implementată cu succes.